

โครงการอบรมเชิงวิชาการเรื่อง
“วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับคุณภาพชีวิต”
สำนักวิชาการศึกษาทั่วไปและนวัตกรรมการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์

บรรยายเรื่อง
“วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับพระราชกรณียกิจ”

โดย ผศ. ดร. สมบัติ อยู่เมือง
ศูนย์วิจัยภูมิสารสนเทศเพื่อประเทศไทย (GISTHAI)

www.gisthai.org

Facebook Page : Gisthai

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วันพุธที่ 22 มีนาคม 2560

ณ หอประชุมสุนันทานุสรณ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

You are here:

Highlight

ศักยภาพในเชิงพื้นที่ลุ่มน้ำโขง : คำ...
24 hits - Tue 14 March 2017
ศักยภาพในเชิงพื้นที่ลุ่มน้ำโขง : ด้าน
กายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม
อดีต ปัจจุบัน และแนวโน้มการ...
read more ...

"..วิเคราะห์ภัยพิบัติอุทกภัยภาคใต้ (...
134 hits - Mon 16 January 2017
..นำมาแบ่งปัน..เพื่อประเทศไทยที่รักของ
เราครับ" ..วิเคราะห์ภัยพิบัติอุทกภัยภาค
ใต้ (เสนอแนะแนวท...
read more ...

แผนที่ภาพรวมภาคใต้
167 hits - Mon 16 January 2017
ผมและทีมงาน Gisthai เพิ่งจัดทำแล้ว
เสร็จ "แผนที่ภาพจำลองลักษณะ
ภูมิประเทศที่แสดงพื้นที่น้ำท่วมช้...
read more ...

แผนที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และ...
135 hits - Mon 16 January 2017
ผมและทีมงาน Gisthai เพิ่งจัดทำแล้ว
เสร็จ "แผนที่ภาพจำลองลักษณะ
ภูมิประเทศที่แสดงพื้นที่น้ำท่วมช้...
read more ...

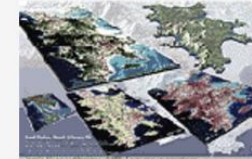

แผนที่จังหวัดชุมพรและจังหวัดช้...
128 hits - Mon 16 January 2017
ผมและทีมงาน Gisthai เพิ่งจัดทำแล้ว
เสร็จ "แผนที่ภาพจำลองลักษณะ
ภูมิประเทศที่แสดงพื้นที่น้ำท่วมช้...
read more ...

แผนที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังห...
119 hits - Mon 16 January 2017
ผมและทีมงาน Gisthai เพิ่งจัดทำแล้ว
เสร็จ "แผนที่ภาพจำลองลักษณะ
ภูมิประเทศที่แสดงพื้นที่น้ำท่วมช้...
read more ...

Random Image

Login Form

Remember Me

Older Version :
<http://www.gisthai.org/index.html>

เอกสารประกอบการเรียนการสอน

รหัสวิชา GES1102

รายวิชา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับคุณภาพชีวิต

แนวคิด

1. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจเพื่อการพัฒนาประเทศและการช่วยเหลือราษฎร
2. การประยุกต์ใช้ความรู้และวิทยาการสมัยใหม่เข้ามา ช่วยให้เกิดประโยชน์ต่อพสกนิกรและประเทศชาติ โดยทรงนำมาใช้ผ่านโครงการพระราชดำริต่าง ๆ

วัตถุประสงค์

1. ทราบถึงพระราชกรณียกิจนานัปการที่ช่วยพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ
2. ได้เข้าใจถึงประโยชน์ของการนำความก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์แขนงต่าง ๆ มาใช้เพื่อการพัฒนาประเทศ
3. สามารถนำหลักการต่าง ๆ จากโครงการพระราชดำริไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชีวิต

หัวข้อการบรรยาย

บทที่ 8	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับพระราชกรณียกิจ	269
	ตอนที่ 8.1 โครงการพระราชดำริเกี่ยวกับป่า	272
	เรื่องที่ 8.1.1 โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน(ศูนย์แห่งแรก)	274
	ตอนที่ 8.2 โครงการพระราชดำริเกี่ยวกับดิน	275
	เรื่องที่ 8.2.1 โครงการแก้มลิงดิน	276
	เรื่องที่ 8.2.2 แนวพระราชดำริเกี่ยวกับการนำหญ้าแฝกมาใช้ป้องกันการ	277
	เรื่องที่ 8.2.3 แนวพระราชดำริ "หม่ดิน" เพื่อการฟื้นฟูดินที่เสื่อมสภาพ	278
	ตอนที่ 8.3 โครงการพระราชดำริเกี่ยวกับน้ำ	279
	เรื่องที่ 8.3.1 โครงการพัฒนาลุ่มน้ำป่าสัก จ.ลพบุรี จ.สระบุรี	280
	เรื่องที่ 8.3.2 แนวพระราชดำริ “แก้มลิง”	281
	เรื่องที่ 8.3.3 โครงการป้องกันน้ำท่วมด้วยการเบี่ยงน้ำ คลองลัดโพธิ์	283
	เรื่องที่ 8.3.4 โครงการพระราชดำริฝนหลวง	284
	ตอนที่ 8.4 โครงการพระราชดำริด้านวิศวกรรม	286
	เรื่องที่ 8.4.1 โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ทางคูขนานลอยฟ้า บรมราชชนนี	286
	เรื่องที่ 8.4.2 โครงการสะพานพระราม 8	287
	เรื่องที่ 8.4.3 กังหันน้ำชัยพัฒนา	288
	เรื่องที่ 8.4.4 ฝ่ายแม่หรือการจัดทำฝ่ายชะลอน้ำเพื่อฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรม	289

หัวข้อการบรรยาย (ต่อ)

ตอนที่ 8.5 โครงการพระราชดำริด้านพลังงาน	289
เรื่องที่ 8.5.1 เอทานอล	290
เรื่องที่ 8.5.2 ดีเซลฮอลล์	291
เรื่องที่ 8.5.3 ไบโอดีเซล	292
เรื่องที่ 8.5.4 โรงไฟฟ้าพลังน้ำบ้านสันติ จังหวัดยะลา	294
เรื่องที่ 8.5.5 โรงไฟฟ้าพลังน้ำบ้านยาง จังหวัดเชียงใหม่	295
เรื่องที่ 8.5.6 โรงไฟฟ้าพลังน้ำคลองช่องกล้า จังหวัดสระแก้ว	295
เรื่องที่ 8.5.7 โรงไฟฟ้าพลังน้ำบ้านขุนกลาง จังหวัดเชียงใหม่	296
เรื่องที่ 8.5.8 โรงไฟฟ้าพลังน้ำไวกะเปาะ จังหวัดนราธิวาส	297
ตอนที่ 8.6 โครงการพระราชดำริด้านการแพทย์	298
เรื่องที่ 8.6.1 โครงการส่วนพระองค์ คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา	299
เรื่องที่ 8.6.2 สถาบันราชประชาสมาสัย	299
เรื่องที่ 8.6.3 โครงการแพทย์หลวงและหน่วยแพทย์พระราชทาน	299

หัวข้อการบรรยาย (ต่อ)

ตอนที่ 8.8 โครงการพระราชดำรินด้านอื่นๆ	301
เรื่องที่ 8.8.1 โครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดา	302
เรื่องที่ 8.8.2 มุขนิธิโครงการหลวง	304
เรื่องที่ 8.8.3 โครงการพัฒนาอาชีพเกษตรในชนบท	306
เรื่องที่ 8.8.4 โครงการชั่งหัวมันตามพระราชดำริ	306
เรื่องที่ 8.8.5 แนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่	307
เรื่องที่ 8.8.6 แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง	310
เรื่องที่ 8.8.7 มุขนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม	312
เรื่องที่ 8.8.8 โครงการติดตั้งสถานีโทรมาตรตรวจวัดสภาพอากาศ อัตโนมัติ	313
เรื่องที่ 8.8.9 โรงเรียนกาสรกสิวิทย์	314

หัวข้อการบรรยาย (ต่อ)

ตอนที่ 8.9 โครงการพระราชดำรินในพระบรมวงศานุวงศ์	315
เรื่องที่ 8.9.1 มูลนิธิฯ เขียมในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี	315
เรื่องที่ 8.9.2 โครงการหมู่บ้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสำหรับ โครงการพระราชดำริบ้านแพกแซม	316
เรื่องที่ 8.9.3 โครงการจัดทำแผนที่ออนไลน์ระบบนิเวศและเส้นทาง ศึกษารวมชาติป่า ชายเลนและชายฝั่ง บริเวณอุทยาน สิ่งแวดล้อมนานาชาติสิรินธร อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี	317
เรื่องที่ 8.9.4 โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาผู้ต้องขัง และเด็ก ป่วยในโรงพยาบาล ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี	318

เอกสารอ้างอิง

- [1] หนังสือสารานุกรมไทย ฉบับกัญจนภิเษก. (2557). สำนักพิมพ์ : โครงการสารานุกรมไทย
สำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- [2] <http://th.wikipedia.org/wiki/โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ>
- [3] <http://www.most.go.th/main/index.php/product/projects-along-the-royal/promote-knowledge>
- [4] <http://www.nstda.or.th>
- [5] <http://www.princess-it.org>
- [6] <http://www.dss.go.th>
- [7] <http://www.phufacenter.com>
- [8] <http://www.identity.opm.go.th/identity/content/index.asp>
- [9] www.kanchanapisek.or.th

Web sites แหล่งข้อมูลอ้างอิงเพิ่มเติม

“แหล่งเรียนรู้ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับพระราชกรณียกิจ”

- <http://www.rdpb.go.th/>
  - <http://www.chaipat.or.th/index.php>
  - <http://news.sanook.com/2091634/>
  - http://king.kapook.com/job_duties_science_and_technology.php
  - <https://socity.co/article/newhorizon/the-genius-of-king-bhumibol-in-water-system>
  - <https://socity.co/article/newhorizon/the-genius-of-king-bhumibol-in-water-system>
  - <https://socity.co/article/newhorizon/the-genius-of-king-bhumibol-in-ict>
  - .....
  - .....
  - **ECO Challenge Magazine, ฉบับเดือนตุลาคม – ธันวาคม 2559 *******
- <http://www.ieat.go.th/assets/uploads/cms/file/201701241632391230877775.pdf>

<http://www.rdpb.go.th/>

www.rdpb.go.th

Announcements:

Font Size : A- A A+

EN

ไทย

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)
Office of the Royal Development Projects Board (ORDPB)

PMQA / Download / Question Answer / Semina / Newspersonal / Webboard / Other Services / Contact t

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มหาอัครราชวงคร
บดินทร์เทพยวรางกูร
รัชกาลที่๑๐
ทรงพระเจริญ
ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

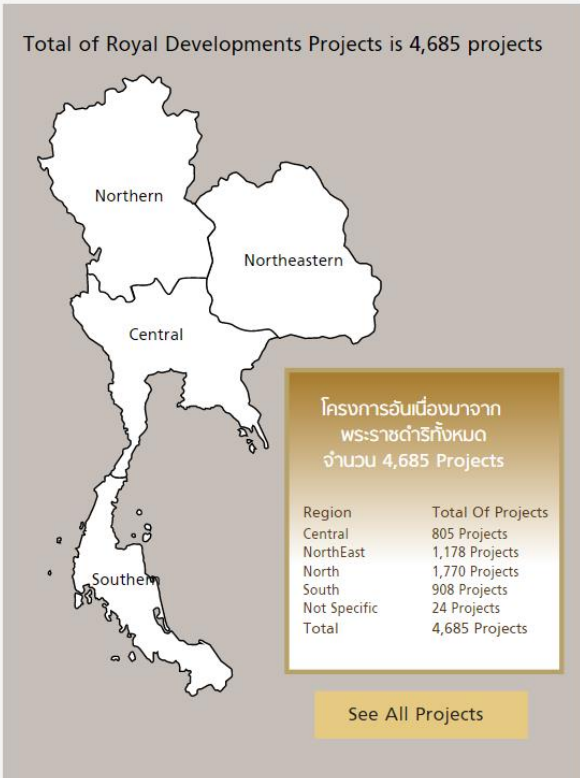
Important Royal Development

See All >>

Pa Sak Jolasid Dam Project

The Royal-initiated Coastal Resources Rehabilitation Project, Pattani Province and Narathiwat Province

มูลนิธิชัยพัฒนา

The Chaipattana Foundation

ค้นหา

English

หน้าแรก   เกี่ยวกับมูลนิธิ   โครงการพระราชดำริ   เอกสารเผยแพร่   ข่าว   แนวคิดและทฤษฎี   กังหันน้ำชัยพัฒนา   วารสาร

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นประธานในพิธีเปิดสวนสาธารณะ "สิรินธรพฤษภรณ์" เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2560 เวลา 15.11 น. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นประธานในพิธีเปิดสวนสาธารณะ "สิริ...

▶ [อ่านต่อ...](#)

วารสารมูลนิธิชัยพัฒนา

ฉบับเดือนธันวาคม 2559

(Electronic book)

ความเคลื่อนไหวของมูลนิธิชัยพัฒนา

โครงการพระราชดำริในภูมิภาค

ผู้ช่วยற்றுภูมิภาคสำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา เป็นตัวแทนรับมอบใบประกาศเกียรติคุณ ประเภท “ดีกอาคาร Friendly Design” เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2559 นางภาภมล รัตตเสรี ผู้ช่วยற்றுภูมิภาคสำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา เป็นตัวแทนรับมอบใบประกาศเกียรติคุณ ประเภท “ ดีกอาคาร Friendly Design” ด้วยมูลนิธิอารยสถาปัตยกรรมเพื่อคนทั้งมวล ซึ่ง...

ผู้ช่วยற்றுภูมิภาคสำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา ร่วมนำผลิตภัณฑ์จาก “ร้านภัทรพัฒน์” และ “ร้านจันทกะผัก” ออกจำหน่าย...

“ร้านภัทรพัฒน์” ออกจำหน่ายในงานแสดงสินค้าของขวัญและงานแสดงสินค้าของใช้ในบ้าน (BIG + BIH October 2016)

พิธีเปิดโครงการฝึกอบรมนานาชาติ ของมูลนิธิชัยพัฒนา โดยการสนับสนุนของกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ กระทรวง...

ผู้ช่วยเลขาธิการสำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา เป็นประธานเปิด โครงการฝึกอบรมหลักสูตรการบริหารจัดการงานสร้าง...

รายงานผลโครงการ

[อ่านข่าว ความเคลื่อนไหวของมูลนิธิชัยพัฒนา ทั้งหมด >>](#)

โครงการพระราชดำรินในเขตพื้นที่ภาคกลางตอนบน

ทั้งหมด

89 เนื้อหา

แสดง

1 - 12 เนื้อหา

12 ต่อหน้า

COLUMNS

หัวข้อ/ชื่อเรื่อง

โครงการสาธิตการทำนาในที่ดินมูลนิธิชัยพัฒนา อ.บางปลาม้า จ.สุพรรณบุรี (20 มกราคม 2559)

โครงการสระเก็บน้ำพระราม 9 อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลคลองหลวง อำเภोधุมบุรี จังหวัดปทุมธานี

โครงการวัดพระราม ๙ กาญจนภิเษก เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร

โครงการสาธิตการทำนา/ศูนย์สาธิตและพัฒนาพลังงานทดแทนแบบครบวงจร/เพิ่มผลผลิตข้าว อ.ลาดบัวหลวง จ.อยุธยา

โครงการศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ ตำบลหินตั้ง อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

โครงการพัฒนาที่ดินมูลนิธิชัยพัฒนา ต.บ่อนอก อ.เมือง จ.ประจวบคีรีขันธ์

โครงการพัฒนาที่ดินมูลนิธิชัยพัฒนา ต.บ้านใหม่ อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี

โครงการพัฒนาที่ดินมูลนิธิชัยพัฒนา แขวงบางซ้อ เขตบางซ้อ กรุงเทพมหานคร

โครงการพัฒนาที่ดินมูลนิธิชัยพัฒนา แขวงประเวศ เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร

หน้าแรกข่าว > พ่อหลวงของเรา > พระราชกรณียกิจ : ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

พระราชกรณียกิจ : ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

🕒 28 ต.ค. 59 (14:34 น.) 📶 เปิดอ่าน 3,480 🧠 ความคิดเห็น 0

🖨️ 🔍 ⌵

7

ถูกแชร์ทั้งหมด

แชร์เรื่องนี้

ทวีตเรื่องนี้

ข่าวทั่วไป

คอนเสิร์ตแห่งสติปัญญา "พลาณภาพแห่งความรักของพระเจ้าแผ่นดินไทย"

ตี๋มต่ำเพลงพระราชนิพนธ์สไตล์ Fusion Jazz ใน

แหล่งข้อมูลอ้างอิงอิเล็กทรอนิกส์

http://king.kapook.com/job_duties_science_and_technology.php

king.kapook.com/job_duties_science_and_technology.php

หน้าแรก | พระราชประวัติ | พระราชกรณียกิจ | พระราชดำรัส | พระบรมฉายาลักษณ์ | ร่วมถวายความอาลัยแด่พระผู้เสด็จสู่สวรรคาลัย

พระราชกรณียกิจในหลวง รัชกาลที่ 9 ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ตลอด 60 ปีภายใต้ร่มฉัตรแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พลคนกรชาวไทยต่างซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณและดำรงซึ่งถึงพระอัจฉริยภาพรอบด้านของพระองค์ โครงการพระราชดำริหลายโครงการนอกจากจะแสดงถึงความห่วงใยของพระองค์ที่ทรงมีต่อปวงชนชาวไทยแล้ว ยังยืนยันถึงพระปรีชาสามารถด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้วย

โครงการฝนหลวง

ทฤษฎีว่าด้วยการพัฒนาทรัพยากรแหล่งน้ำในบรรยากาศ

ในปี พ.ศ. 2498 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินเพื่อทรงเยี่ยม พลคนกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ย่านบริเวณเทือกเขาภูพานทรงสังเกตุว่า มีปริมาณเมฆมากปกคลุมเหนือพื้นที่ระหว่างเส้นทางบิน แต่ไม่สามารถรวมตัวจนเกิดเป็นฝนตกได้ ทั้งที่เป็นช่วงฤดูฝน และทรงพบเห็นว่าหลายแห่งประสบปัญหา พื้นดินแห้งแล้ง ขาดแคลนน้ำเพื่ออุปโภค บริโภค และการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฤดูเพาะปลูก เกษตรกรมักประสบความเดือดร้อนจากภาวะฝนแล้ง หรือฝนทิ้งช่วง ในระยะวิกฤติของพืชผล ทำให้ผลผลิตต่ำ หรืออาจไม่มีผลผลิตเลย และอาจทำให้ ผลผลิตที่มีอยู่เสียหายได้ จึงเป็นความเดือดร้อนอย่างสาหัส และก่อให้เกิดความสูญเสีย ทางเศรษฐกิจ แก่เกษตรกรอย่างใหญ่หลวง นอกจากนี้ความต้องการใช้น้ำมีมากขึ้น เพราะการขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรมเกษตรกรรม และการเพิ่มขึ้นของประชากร ซึ่งมีผลให้ปริมาณน้ำต้นทุนจากทรัพยากรน้ำที่มีอยู่ ไม่เพียงพอ ซึ่งเห็นได้ชัดจากปริมาณ น้ำในเขื่อนภูมิพลที่ลดลงอย่างน่าตกใจ ด้วยสายพระเนตรที่ยาวไกล และทรงความอัจฉริยชของพระองค์ด้วยคุณลักษณะของนักวิทยาศาสตร์ ทรงสังเกตุ วิเคราะห์ข้อมูลในชั้นต้น และได้มีพระราชดำริครั้งแรกในปี พ.ศ. 2498 แก่หม่อมราชวงศ์เทพฤทธิ์ เทวกุล ว่าจะทรงค้นหา วิธีการที่จะทำให้เกิดฝนตกนอกเหนือจากที่จะได้รับจาก

พระราชประวัติในหลวง ประวัติในหลวง

เว็บไซต์เทิดพระเกียรติ ในหลวง

/ พระอัจฉริยภาพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี : ถ้ามีน้ำคนอยู่ได้ ถ้าไม่มีน้ำคนอยู่ไม่ได้ ไม่มีไฟฟ้าคนอยู่ได้ แต่ถ้ามีไฟฟ้าไม่มีน้ำคนอยู่ไม่ได้ /

👁 1 Views 🕒 October 14, 2016 👤 Nattakorn Leardthanapaichit

 Facebook 37

 Twitter

 Google+ 1

 Line

แหล่งข้อมูลอ้างอิงอิเล็กทรอนิกส์

<https://socity.co/article/newhorizon/the-genius-of-king-bhumibol-in-ict>

/ พระอัจฉริยภาพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี : พระมหากษัตริย์ผู้ทรงงานไอที /

👁 266 Views 🕒 October 15, 2016 👤 Nipitpon Chantada

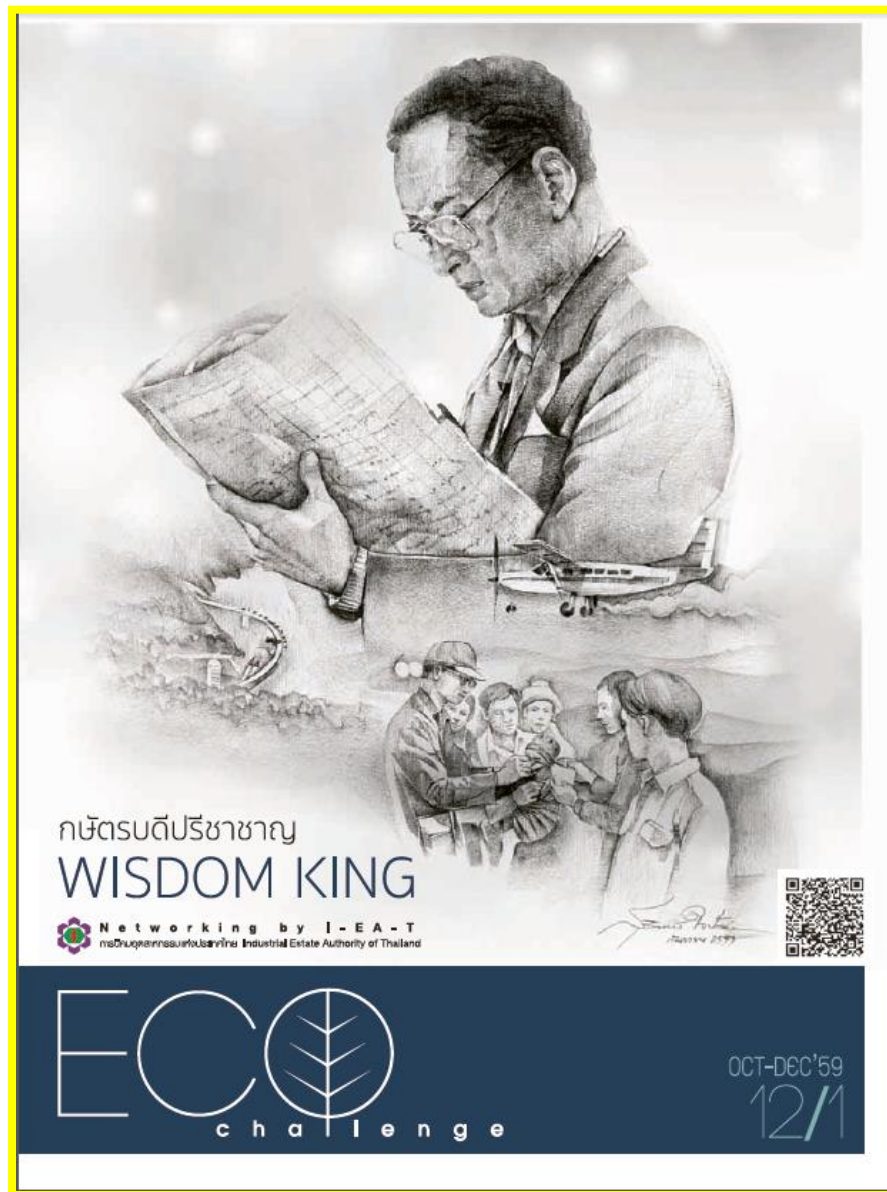
f Facebook 331

🐦 Twitter

G+ Google+ 1

👤 Line

<http://www.ieat.go.th/assets/uploads/cms/file/201701241632391230877775.pdf>

เพิ่มเติมโดย “ผศ.ดร.สมบัติ อยู่เมือง”

แนวคิด

1. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจเพื่อการพัฒนาประเทศและการช่วยเหลือราษฎร

การเสด็จเยี่ยมราษฎรในทุกภูมิภาค (เสด็จประพาสต้น)

2. การประยุกต์ใช้ความรู้และวิทยาการสมัยใหม่เข้ามา ช่วยให้เกิดประโยชน์ต่อพสกนิกรและประเทศชาติ โดยทรงนำมาใช้ผ่านโครงการพระราชดำริต่าง ๆ

จนมาเป็นโครงการพระราชดำริ 4,500 โครงการ

วัตถุประสงค์

1. ทราบถึงพระราชกรณียกิจนานัปการที่ช่วยพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ
2. ได้เข้าใจถึงประโยชน์ของการนำความก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์แขนงต่าง ๆ มาใช้เพื่อการพัฒนาประเทศ
3. สามารถนำหลักการต่าง ๆ จากโครงการพระราชดำริไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชีวิต

วัตถุประสงค์ (เพิ่มเติม)

- เรียนรู้และถอดบทเรียน (ทั้งในเชิงพื้นที่และเวลาด้วยแผนที่..)
- เข้าใจและตระหนัก (ทั้งในเชิงพื้นที่และเวลาด้วยแผนที่..)
- เพื่อทำให้เกิด ภูมิ-ปัญญา (ปัญญาในเชิงพื้นที่ด้วยแผนที่)
- สืบสาน : แนวพระราชดำรินใน 6 มิติ ลงสู่ชุมชนและพื้นที่เป้าหมายฯ
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับพื้นที่ (ลุ่มน้ำย่อย)
- ประยุกต์ใช้ : กระบวนการขับเคลื่อนเพื่อการเพิ่มศักยภาพในการ
พัฒนาตนเอง ตามแนวพระราชดำรินที่จะนำไปประยุกต์
ใช้เป็นแนวทางพัฒนาในการดำรงชีวิตที่ “พอเพียง”
และเป็นการพัฒนาพื้นที่แบบองค์รวม “อย่างยั่งยืน”

รอยเสด็จ

เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
พุทธศักราช ๒๔๙๘

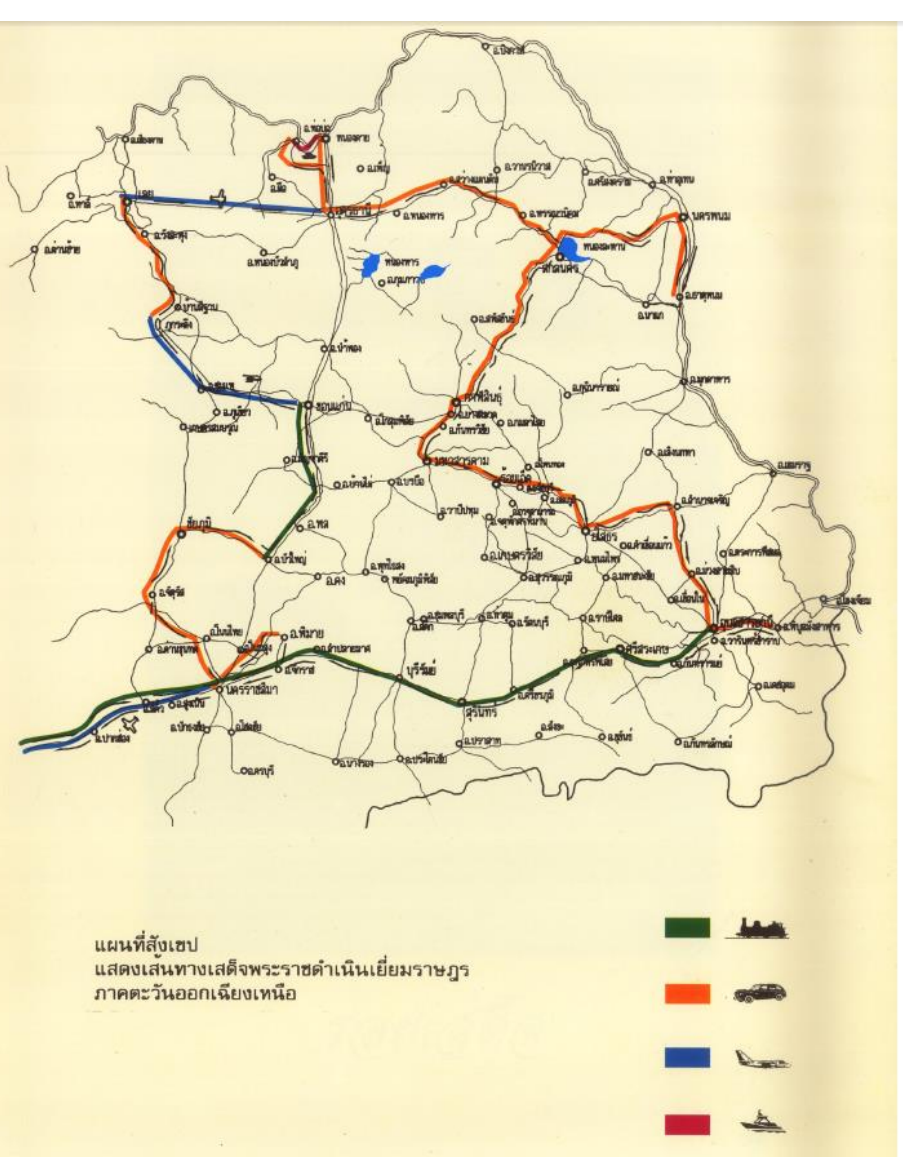
วันที่ ๒ - ๒๐ พฤศจิกายน ๒๔๙๘

รอยเสด็จ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พุทธศักราช ๒๕๔๐

“...ข้าพเจ้ามีความยินดีอย่างยิ่งที่ได้มีโอกาสมาเยี่ยม
ประชาชนจังหวัดนี้ ก็เพื่อพบปะราษฎรโดยใกล้ชิด และเพื่อทราบ
ทุกข์สุขและทราบว่ามีราษฎรจังหวัดนี้ประสบอุปสรรคต่าง ๆ ใน
การทำมาหากินมาหลายปี ก็รู้สึกท้อใจ ถ้าทุกคนต่างมีกำลังใจ
ที่จะประกอบการงาน เชื้อว่าอุปสรรคต่าง ๆ นั้นจะผ่านไปได้ ขอ
ให้ประชาชนทุกคนทำงานด้วยความเอาใจใส่ เพื่อความเจริญ
ของชาติบ้านเมือง

เมื่อเราได้มาเยี่ยมถึงจังหวัดนี้ก็เท่ากับเรามาเยี่ยมภาค
อีสานทั้งหมดแล้วทุกจังหวัด ข้าพเจ้าขอขอบใจประชาชน
ทั้งภาคอีสานที่ได้แสดงน้ำใจอันดี ในระหว่างที่เราได้มาเยี่ยม ขอ
ขอบใจข้าราชการทุกฝ่าย ทั้งครูและทั้งบรรดานักที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
ขอขอบใจที่ได้ร่วมมือกันต้อนรับด้วยความเทนต่อน้อย ขออวย
พรให้ทุกคนมีความเจริญ มีความสมบูรณ์พอความสุขโดยทั่วกัน...”

พระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช
พระราชทานแก่ประชาชนจังหวัดบุรีรัมย์
วันอาทิตย์ที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๘

รอยเสด็จ

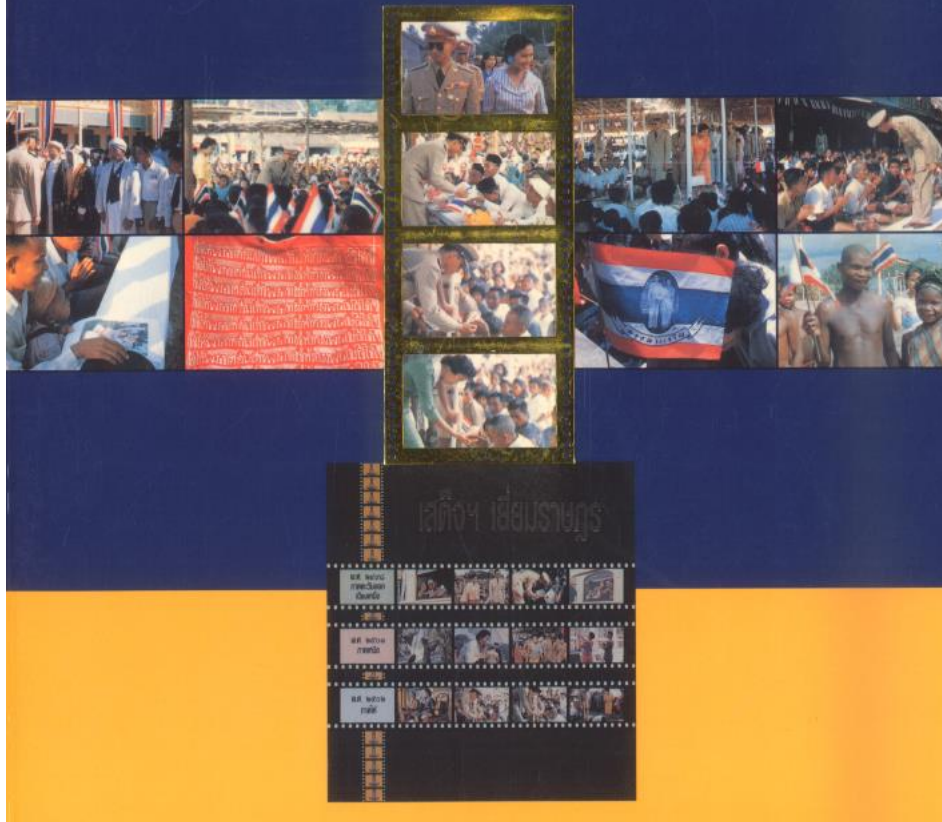

เสด็จฯ เยี่ยมราษฎร

ภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๐๒

(๒)

เสด็จฯ เยี่ยมราษฎร

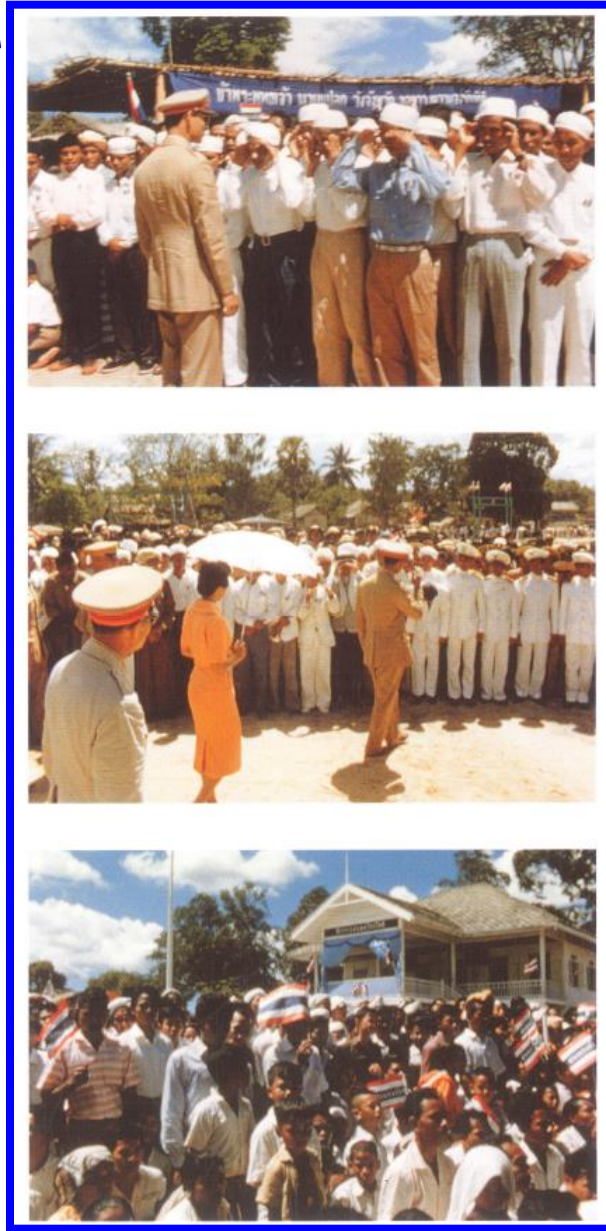
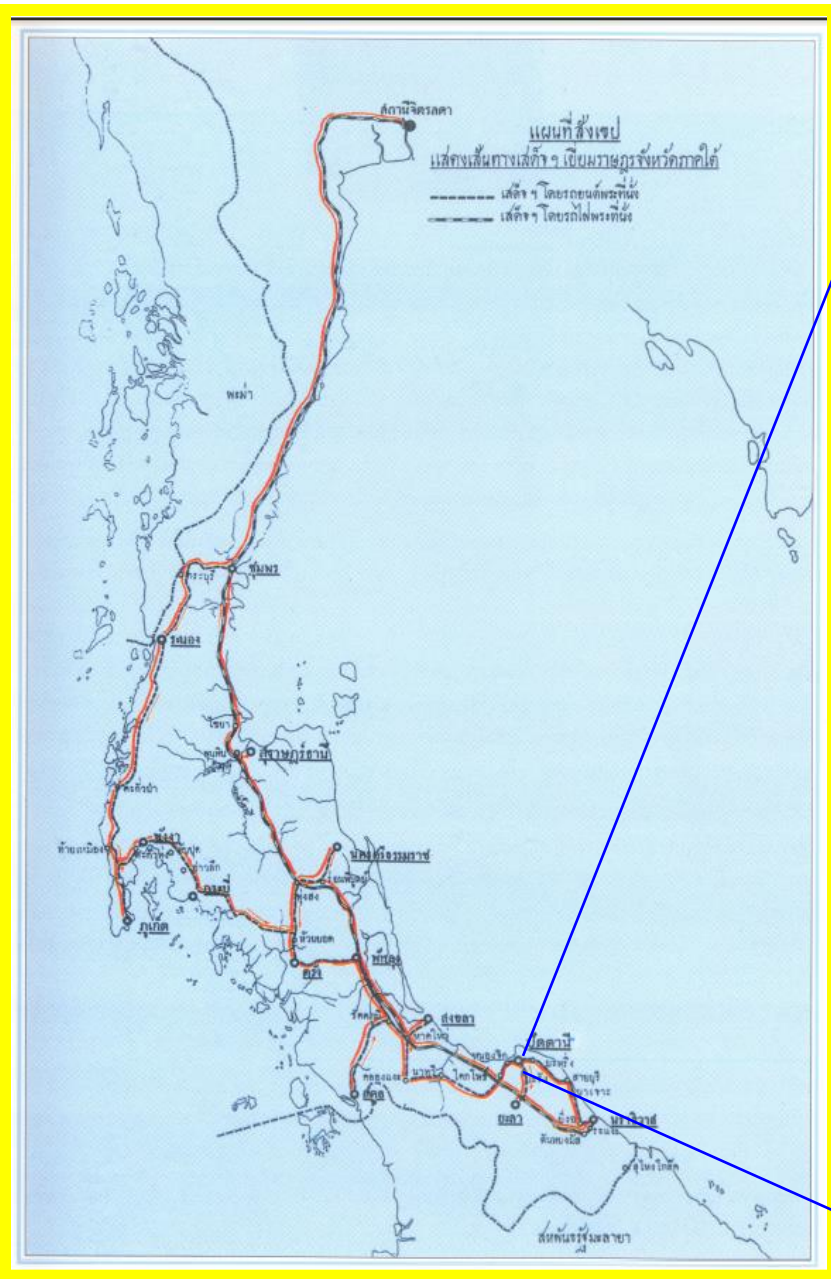
ภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๐๒

วันที่ ๖ - ๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๒

สำนักพระราชวัง
มิถุนายน ๒๕๓๘

ครั้งถัดมาเมื่อบ้านเมืองเจริญขึ้น มีถนนหนทางเป็นทางสัญจรไปมาได้กว้างไกลออกไปและมีวัดยานที่จะพึงใช้เป็นพาหนะไปมาได้โดยสะดวก จึงบังเกิดพระราชหัตถ์ประเพณีใหม่ คือพระมหากษัตริย์นอกจากจะเสด็จฯ โดยกระบวนพยุหยาตราเลียบพระนครราชธานีแล้ว ยังจะได้เสด็จฯ ไปเยี่ยมราษฎรตามภูมิภาคต่างๆ ในมณฑลนอกราชธานีด้วย การเสด็จฯ เยี่ยมราษฎรนั้นประโยชน์มิใช่แต่เพียงราษฎรจะได้มีโอกาสได้เห็นเจ้าชีวิตของเขาเท่านั้น หากแต่ยังนำมาซึ่งความปลื้มปิติแก่เขาเหล่านั้นด้วย สำหรับองค์พระมหากษัตริย์ก็ทรงได้ประโยชน์จากการเสด็จฯ กล่าวคือได้ทอดพระเนตรเห็นสภาพของบ้านเมือง และสภาพของพลเมืองภายใต้พระราชอาณาด้วยสายพระเนตรของพระองค์เอง อันจะทำให้สามารถที่จะทรงกำหนดแนวแห่งรัฐาภิบาลนโยบายขึ้นได้โดยความถูกต้องเหมาะสมกับสภาวะของประเทศและประชาชน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร เสด็จขึ้นเสด็จถวัลยราชสมบัติบรมราชาภิเษกตามโบราณขัตติยราชประเพณี ณ วันที่ ๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๙๓ ภายหลังที่ทรงรับพระบรมราชาภิเษกแล้ว ได้เสด็จออกไปทรงศึกษาต่อ ณ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์อีกกระยะหนึ่ง ครั้นเมื่อได้เสด็จนิวัตมาประทับในพระราชอาณาจักรเป็นการถาวรแล้ว จึงได้กำหนดการเสด็จฯ เยี่ยมราษฎรในภาคต่างๆ ทั่วราชอาณาจักรขึ้น เริ่มเสด็จฯ เยี่ยมราษฎรทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างวันที่ ๒ ถึง ๒๐ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๙๘ เป็นปฐม แล้วเสด็จฯ เยี่ยมราษฎรในจังหวัดต่างๆ ทางภาคเหนือ ระหว่างวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ถึง ๑๗ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๐๑ และเสด็จฯ เยี่ยมราษฎรในจังหวัดต่างๆ ทางภาคใต้ ระหว่างวันที่ ๖ ถึง ๒๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๐๒ ต่อมาโดยลำดับ

การเสด็จฯ เยี่ยมราษฎรในภาคต่างๆ จนทั่วราชอาณาจักรนี้เอง ได้ก่อให้เกิดแนวพระราชดำริในอันที่จะทรงหาโอกาสเสด็จออกไปยังชนบทที่ห่างไกลในถิ่นกันดาร เพื่อทรงหาแนวทางบำบัดความทุกข์ยากของบรรดาผู้ยากไร้ที่ประสบกับความทุกข์กันดารของท้องถิ่นจนไม่สามารถทำมาหาเลี้ยงชีวิตให้มีความสุขได้ตามควรแก่อัตภาพ ดังนั้นถ้าจะกล่าวว่าการเสด็จฯ เยี่ยมราษฎรนอกมณฑลราชธานี เป็นเสมือนหนึ่ง ต้นเค้าให้เกิดโครงการตามพระราชดำริ เพื่อช่วยเหลือราษฎรที่ทุกข์ยากในกาลต่อมาก็น่าจะได้

จำนวนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ที่วางช่อกฎจากร. พ.ศ. ๒๔๙๕ - ๒๕๒๙

จำนวนโดยประมาณ

ก่อนปี ๒๕๒๙
๗๓๐

ปี ๒๕๒๙
๕๓๐

๒๔๙๕

๒๕๒๙

๒๕๒๙

จำนวนและการกระจายของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมุดแผนภูมิและแผนที่สถิติ
แสดง
ระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๙๕ - ๒๕๒๙

สำนักงานสถิติแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี

1.6 การกระจายของโครงการอันเนื่องมาจากพระราช-

ดำริ

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งมีมากกว่า 1,300 โครงการนี้กระจายอยู่ในทุกภาคทั่วประเทศ อยู่ในภาคเหนือ 40% หรือมากที่สุด อยู่ในภาคกลาง 18% หรือน้อยที่สุด ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้มีจำนวนเท่ากันคือ 21% ในระดับจังหวัดมีจำนวนโครงการแตกต่างกัน จังหวัดที่มีโครงการอยู่ระหว่าง 1 - 4 โครงการ มี 30 จังหวัด 5 - 9 โครงการ มี 8 จังหวัด 10 - 29 โครงการ มี 18 จังหวัด และมีเพียง 6 จังหวัดที่มีจำนวนโครงการอยู่ระหว่าง 30 - 49 โครงการ สำหรับจังหวัดที่มีโครงการมากกว่า 50 โครงการ มี 5 จังหวัด คือ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดน่าน จังหวัดสกลนคร จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดเชียงใหม่

1.7 ระยะเวลาดำเนินงานของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ประมาณ 3/4 ของจำนวนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้งสิ้นเป็นโครงการที่ดำเนินการเสร็จในปีเดียวที่ดำเนินการเสร็จใน 2 ปี มี 125 โครงการ ใน 3 - 5 ปี มีเกือบถึง 100 โครงการ และใน 6 - 10 ปี มี 30 โครงการ ถ้าวรวมจำนวนโครงการที่ใช้เวลาดำเนินงานมากกว่า 10 ปี และที่ไม่ทราบระยะเวลาสิ้นสุดโครงการมีมากกว่า 116 โครงการ ในจำนวนนี้มีโครงการที่จะดำเนินการให้เสร็จในปี พ.ศ. 2530 เป็นต้นไป 101 โครงการ ซึ่งตามแผนงานจะให้แล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2530 จำนวน 18 โครงการ หรือให้เสร็จภายใน 5 ปี นับตั้งแต่ปี 2530 เป็นต้นไป 34 โครงการ โครงการที่ใช้เวลาดำเนินการมากกว่าที่กล่าวแล้วและที่ยังไม่ทราบระยะเวลาสิ้นสุดโครงการมี 67 โครงการ

1.8 ประเภทกิจกรรมของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริแบ่งตามกิจกรรมหลักของโครงการเป็น 7 ประเภท ดังนี้

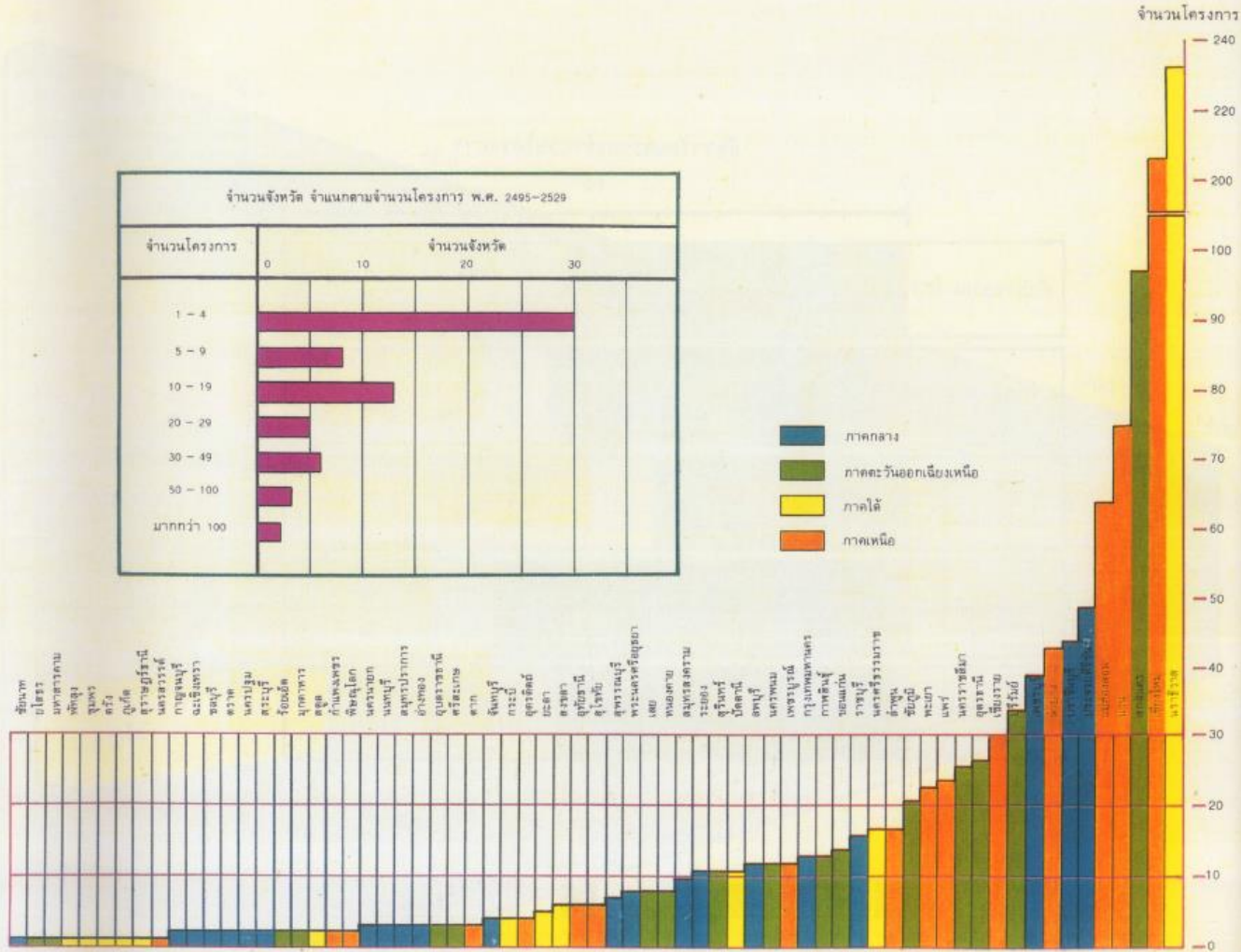
1. โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ
2. โครงการพัฒนาด้านการเกษตร ซึ่งรวมทั้งการจัดสรรและการพัฒนาที่ดินเพื่อการเกษตร ตลอดจนการศึกษา ทดลอง วิจัยที่เกี่ยวข้องกัน
3. โครงการพัฒนาด้านคมนาคมขนส่ง
4. โครงการด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
5. โครงการด้านพัฒนาสังคมหมู่บ้าน ซึ่งรวมทั้งการจัดอบรมให้ความรู้ ในด้านต่าง ๆ เพื่อนำไปปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น
6. โครงการด้านสาธารณสุขและการสาธารณสุข
7. โครงการด้านอุตสาหกรรม

การจำแนกตามประเภทกิจกรรมข้างต้นนี้ ให้

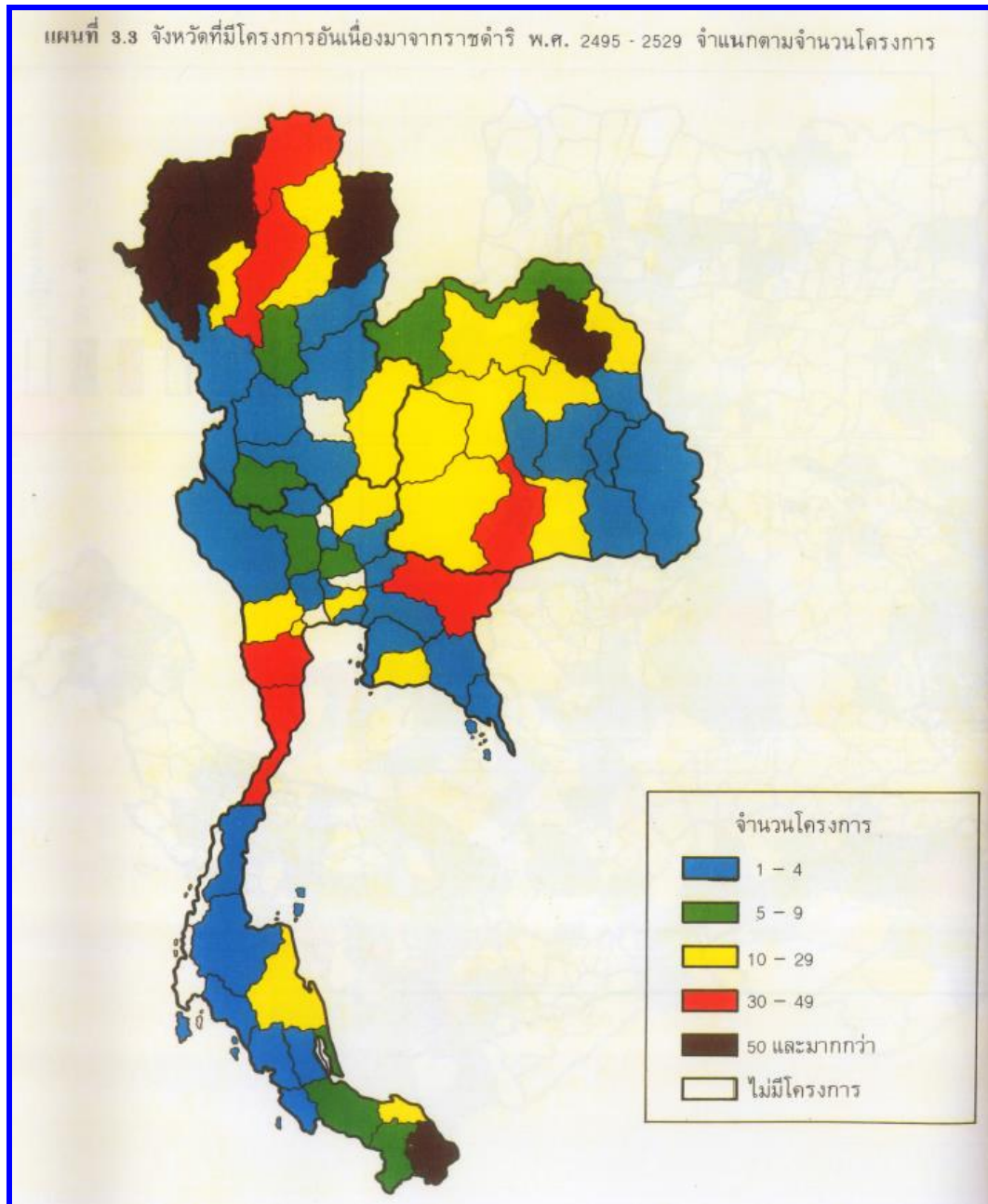
โครงการหนึ่งมีหนึ่งกิจกรรม ถ้ามีกิจกรรมหลายอย่างให้ถือตามกิจกรรมหลัก โครงการที่มีกิจกรรมเดียวแต่ดำเนินการหลายท้องที่ นับเป็น 1 โครงการ และให้นับแต่ละโครงการที่เน้นการพัฒนาพื้นที่แห่งเดียวในทุกด้านที่จำเป็นหรือที่เรียกว่า โครงการเบ็ดเสร็จ เป็น 1 โครงการ ในระยะหลังการจัดทำโครงการได้ให้ความสำคัญการพัฒนาพื้นที่ในทุกด้านที่จำเป็นมากขึ้น

จากจำนวนโครงการฯ ที่มีอยู่ทั่วราชอาณาจักรมากกว่า 1,300 โครงการนี้ 70% เป็นโครงการด้านพัฒนาแหล่งน้ำ 10% เป็นโครงการพัฒนาด้านการเกษตรฯ และ 8% เป็นโครงการพัฒนาด้านคมนาคมขนส่ง สำหรับโครงการพัฒนาด้านสังคมหมู่บ้านฯ มีโครงการ 7% อีก 2% เป็น

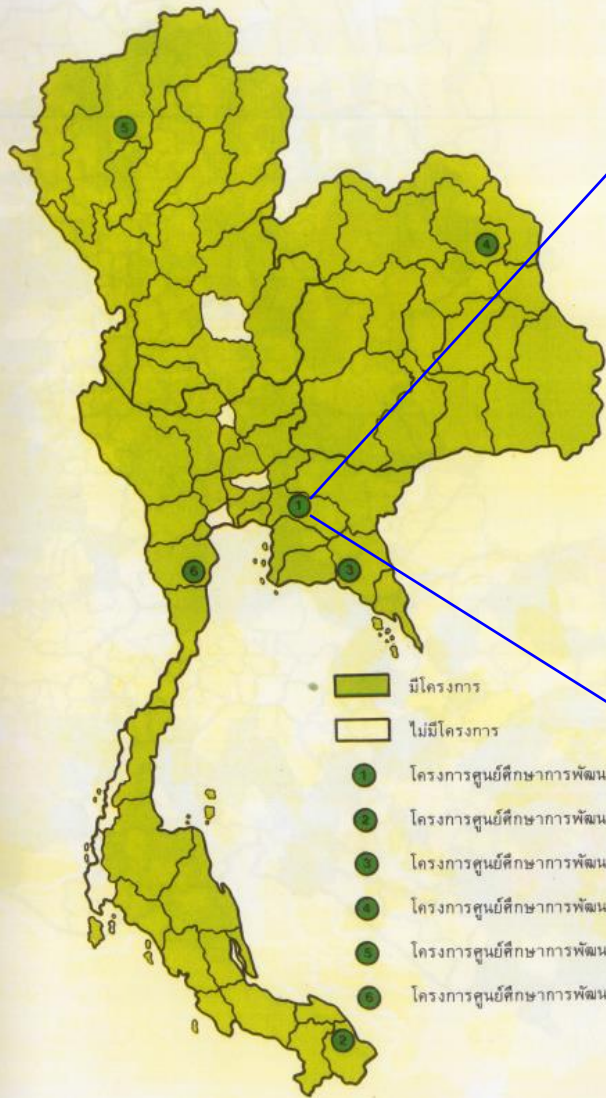
แผนภูมิ 2.5 จำนวนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2495 - 2529 จำแนกเป็นรายจังหวัด เรียงตามลำดับ
จำนวนโครงการจากน้อยไปหามาก

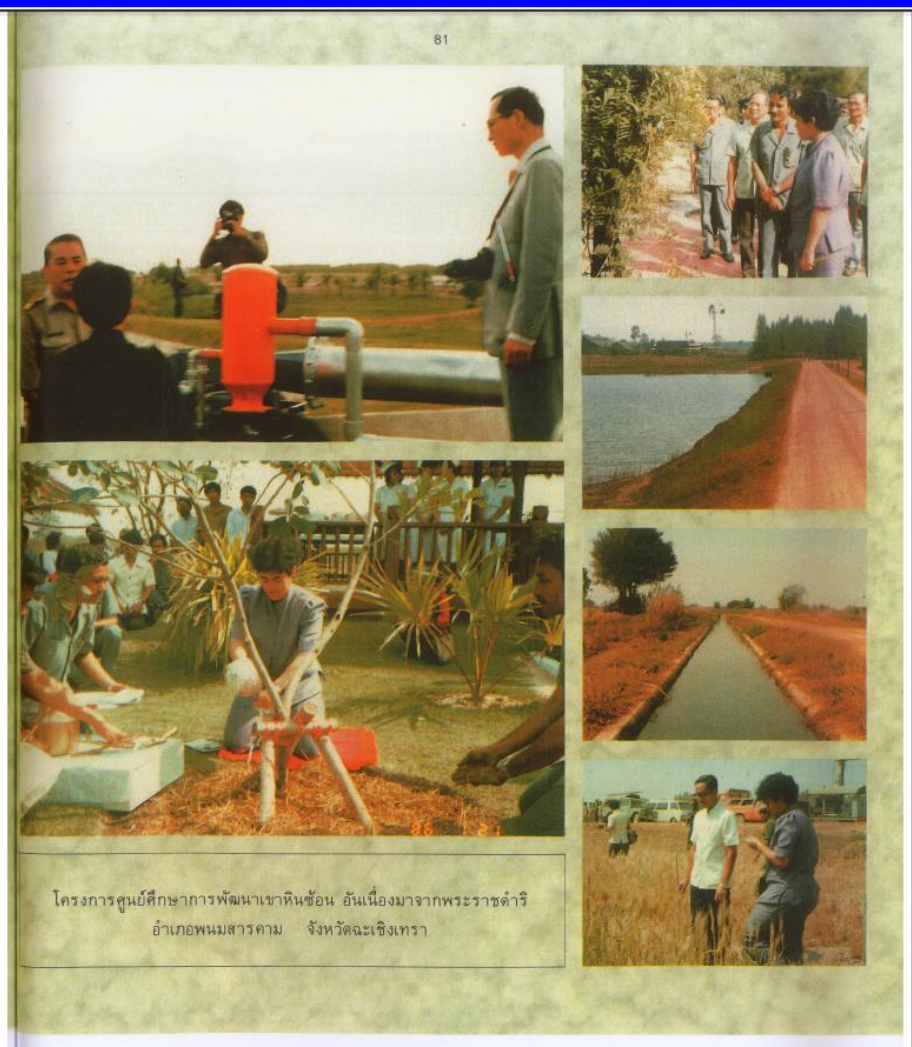
แผนที่ 3.8 จังหวัดที่มีโครงการอันเนื่องมาจากราชดำริ พ.ศ. 2495 - 2529 จำแนกตามจำนวนโครงการ

แผนที่ 3.1 จังหวัดที่มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2495 - 2529

- มีโครงการ
- ไม่มีโครงการ
- ① โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขานินช้อน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ② โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้
- ③ โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ④ โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ⑤ โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพื้นที่ต้นน้ำห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ⑥ โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

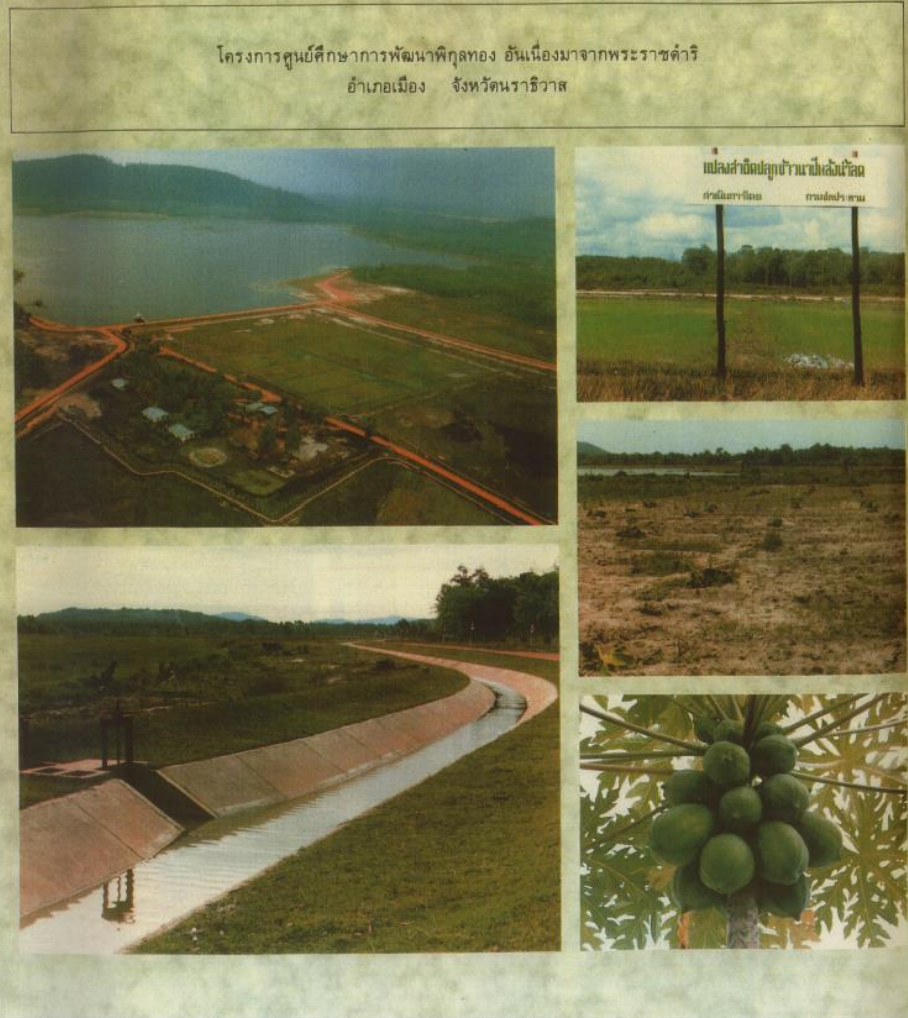
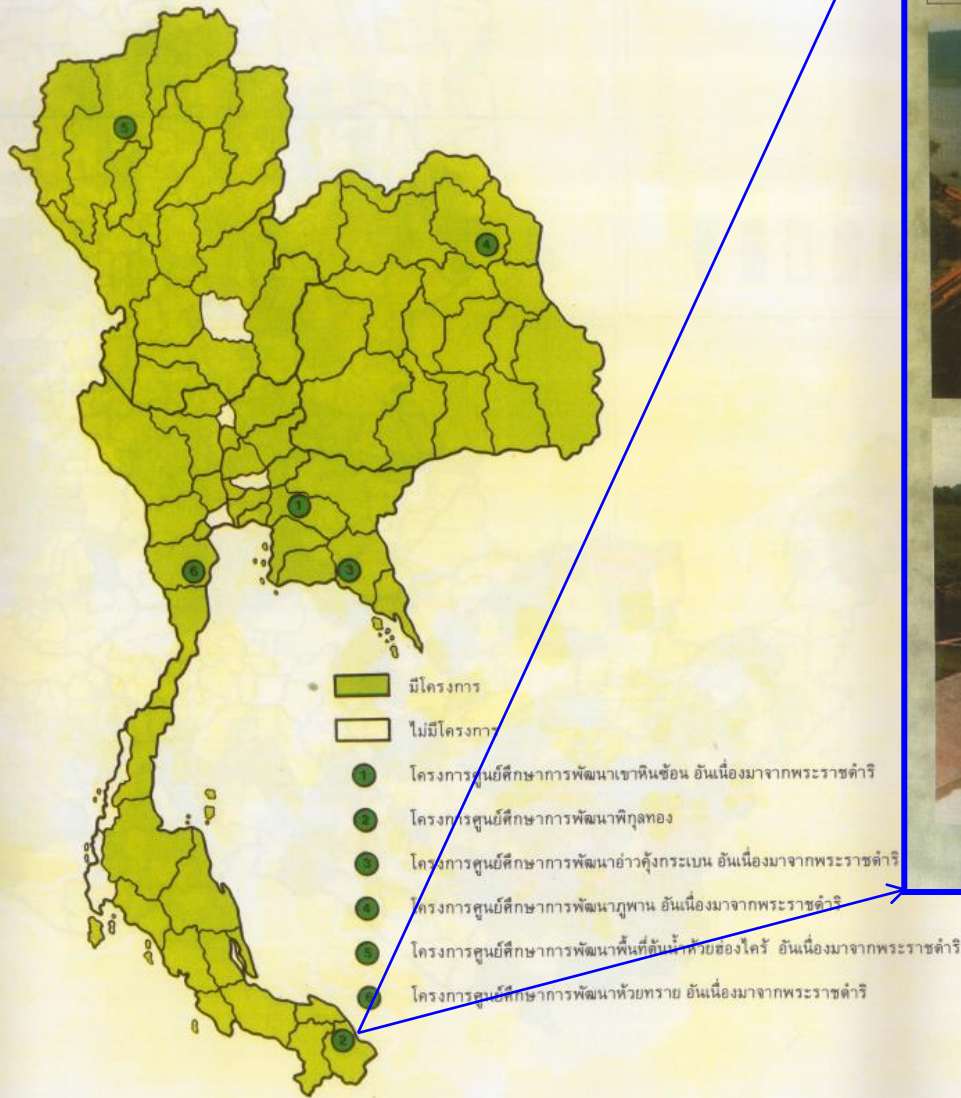

โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขานินช้อน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

**ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขานินช้อน
ตำบล เขานินช้อน ฉะเชิงเทรา**

11/30/2004-8/19/2015

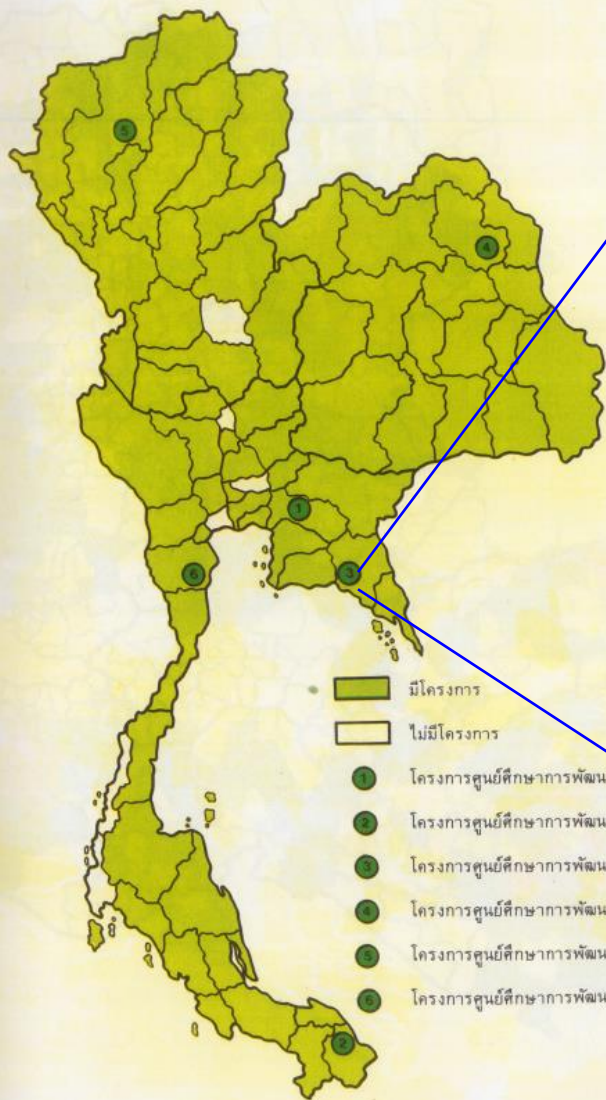
แผนที่ 3.1 จังหวัดที่มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2495 - 2529

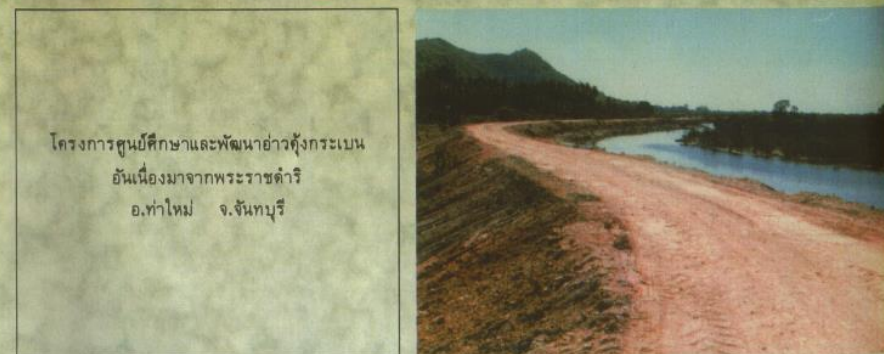
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อ. เมือง จ.นราธิวาส

1/12/2008-4/20/2014

แผนที่ 3.1 จังหวัดที่มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2495 - 2529

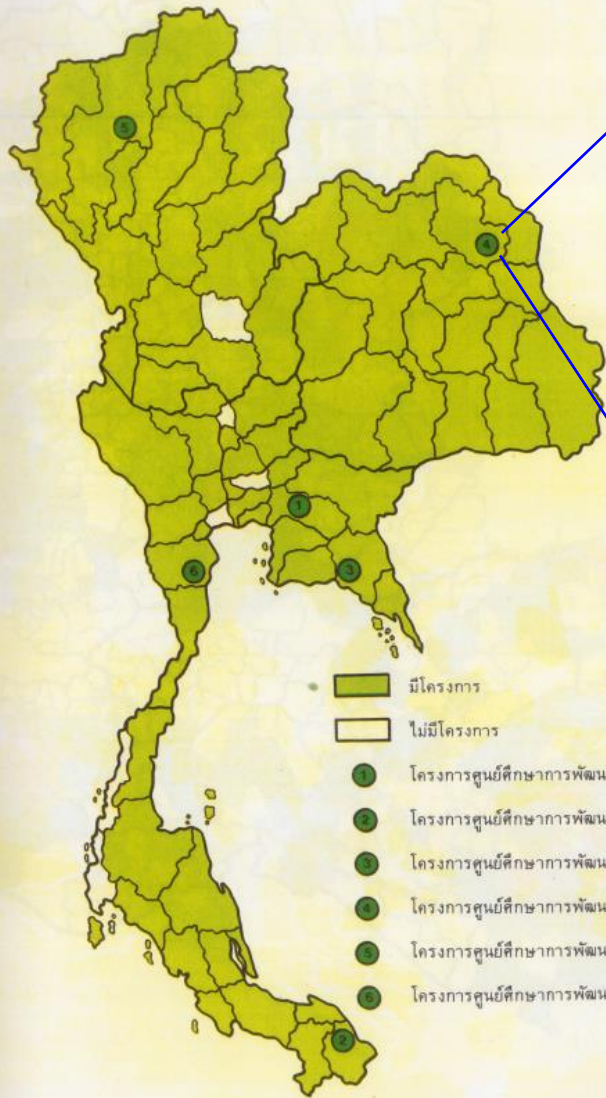
82

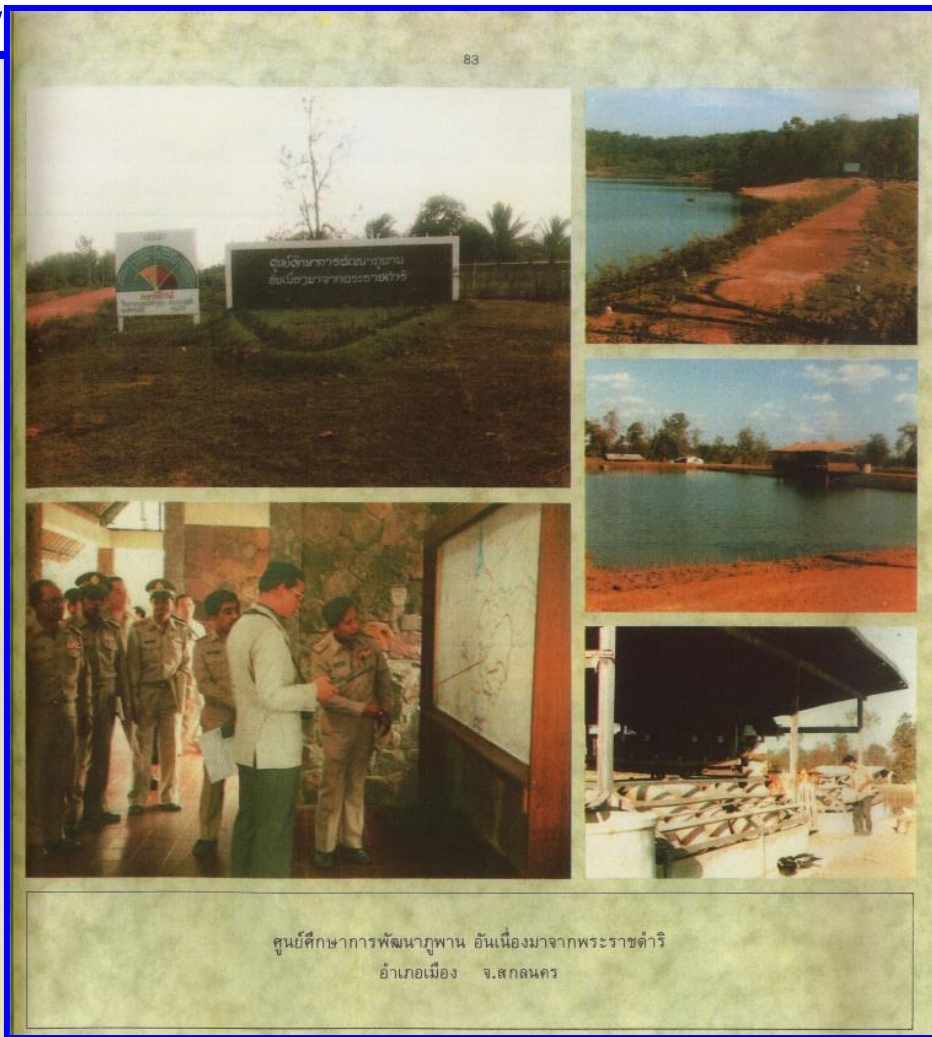
โครงการศูนย์ศึกษาและพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่อง
มาจากพระราชดำริ อ. ท่าใหม่ จ. จันทบุรี

แผนที่ 3.1 จังหวัดที่มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2495 - 2529

- มีโครงการ
- ไม่มีโครงการ
- ① โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ② โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ③ โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ④ โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ⑤ โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพื้นที่ต้นน้ำห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ⑥ โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

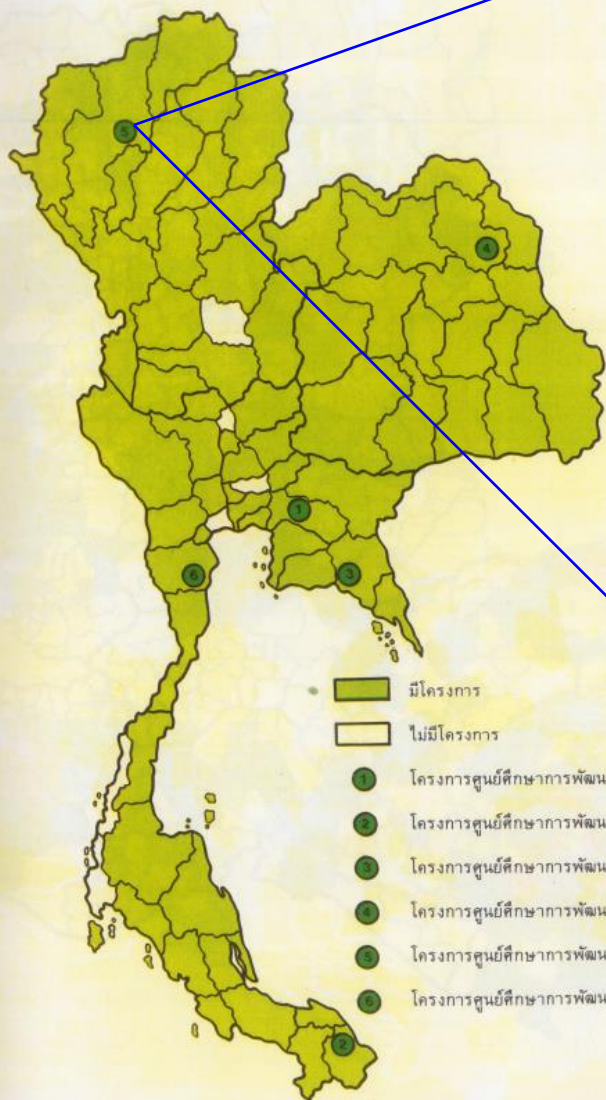

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
อำเภอเมือง จ.สกลนคร

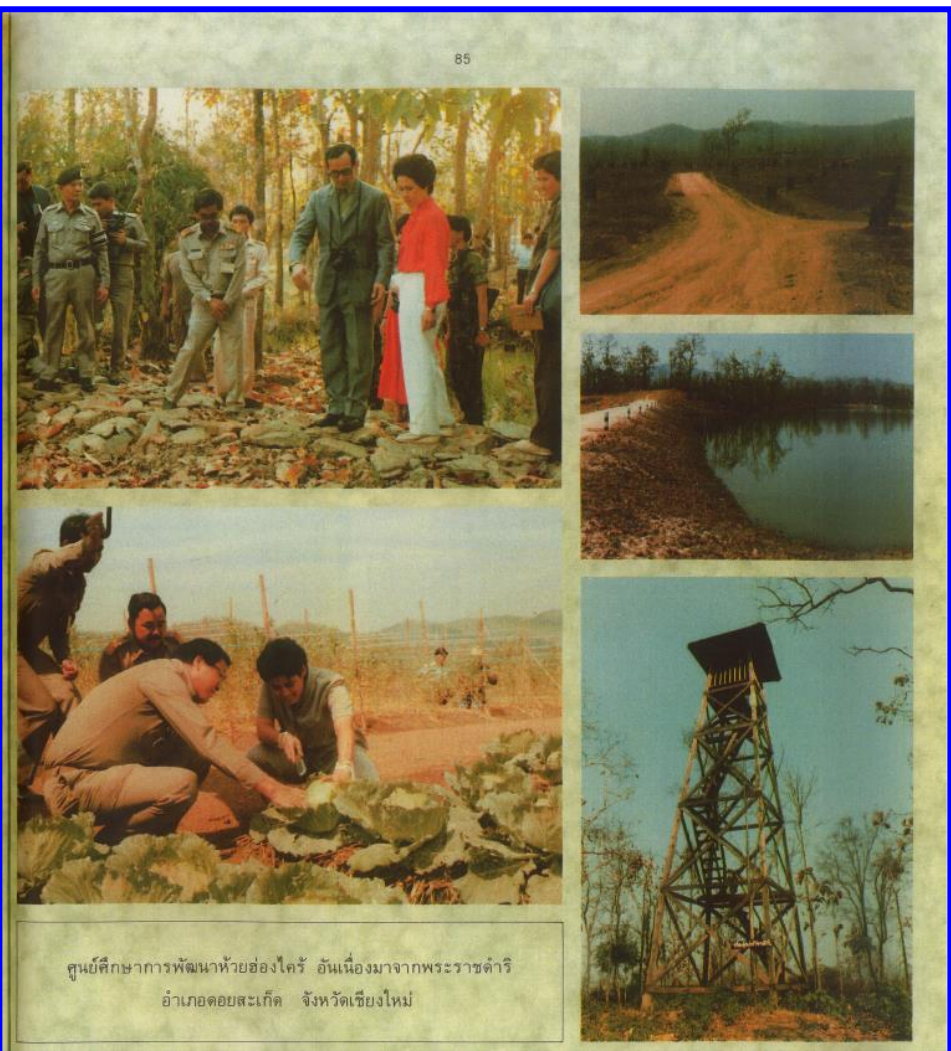
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อ. เมือง จ. สกลนคร

10/13/2006-12/19/2016

แผนที่ 3.1 จังหวัดที่มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2495 - 2529

- มีโครงการ
- ไม่มีโครงการ
- 1 โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- 2 โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้
- 3 โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- 4 โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- 5 โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพื้นที่ต้นน้ำห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- 6 โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

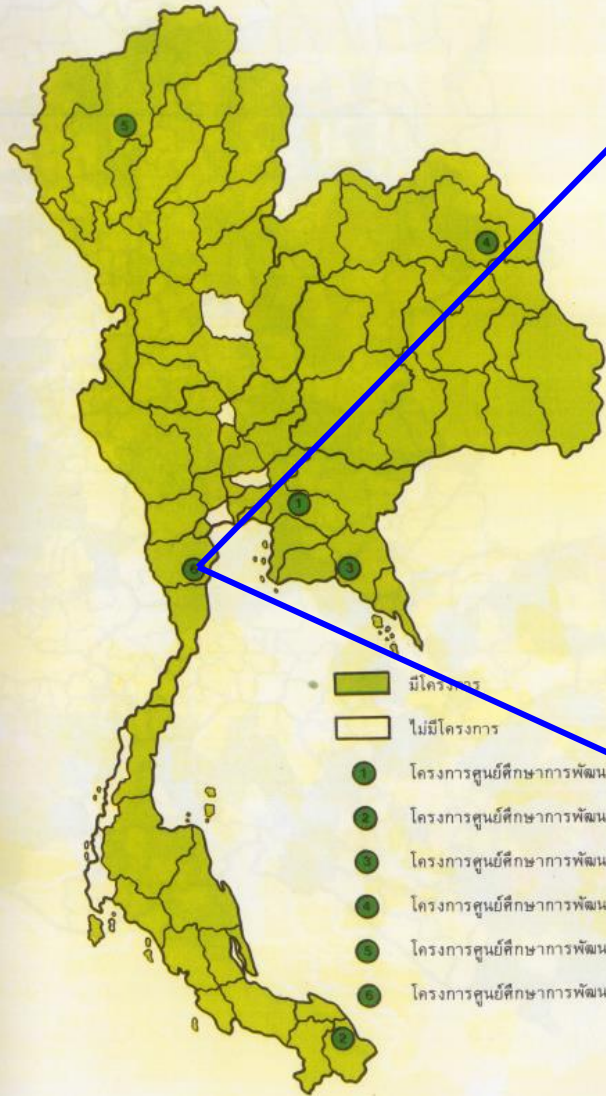

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
อำเภอค้อพะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

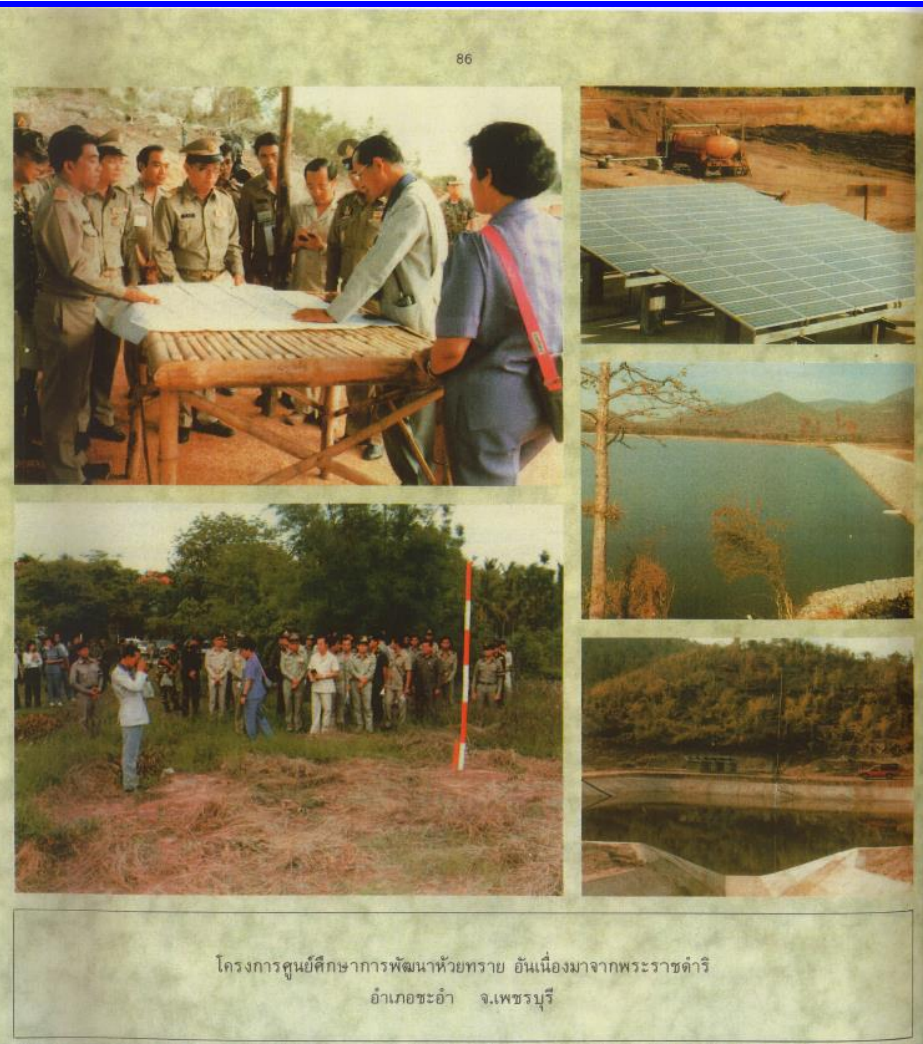
**ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่อง
มาจากพระราชดำริ อ. ค้อพะเก็ด จ. เชียงใหม่**

4/5/2006-9/22/2015

แผนที่ 3.1 จังหวัดที่มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. 2495 - 2529

- มีโครงการ
- ไม่มีโครงการ
- 1 โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาค้ออันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- 2 โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้
- 3 โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- 4 โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- 5 โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพื้นที่ต้นน้ำห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- 6 โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

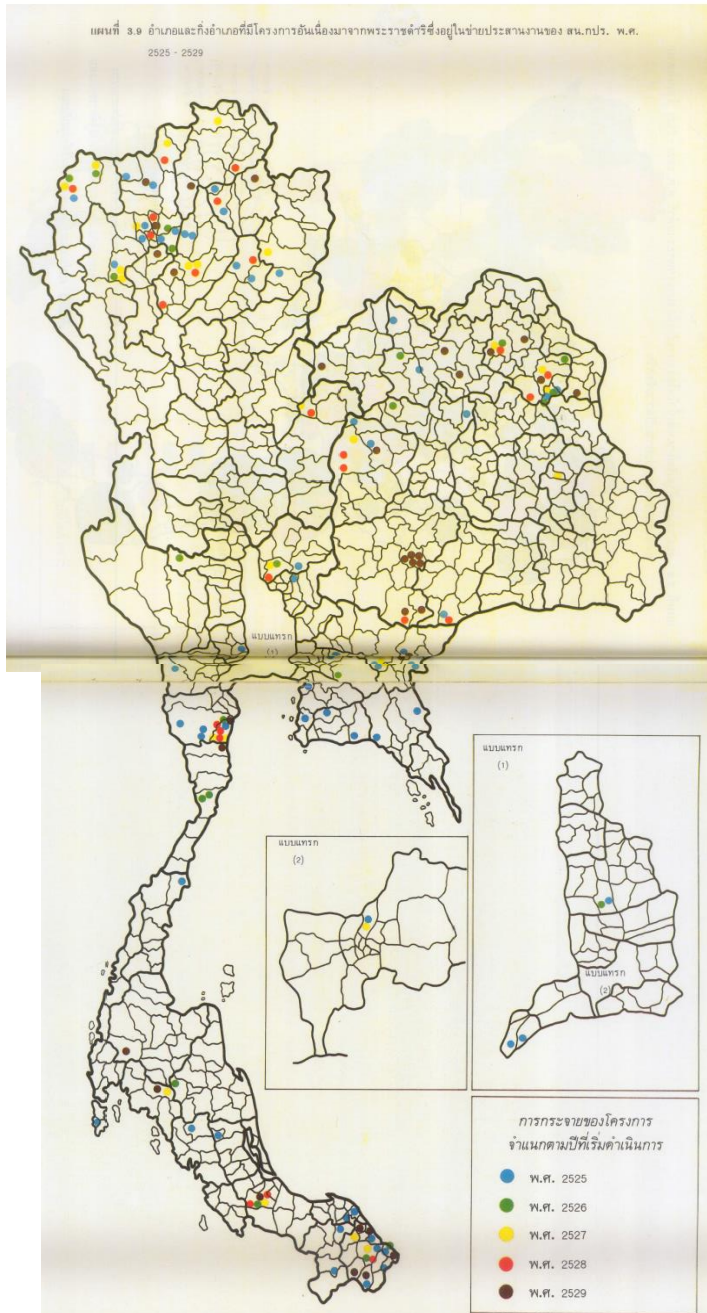
โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
อำเภอชะอำ จ.เพชรบุรี

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อ. ชะอำ จ. เพชรบุรี

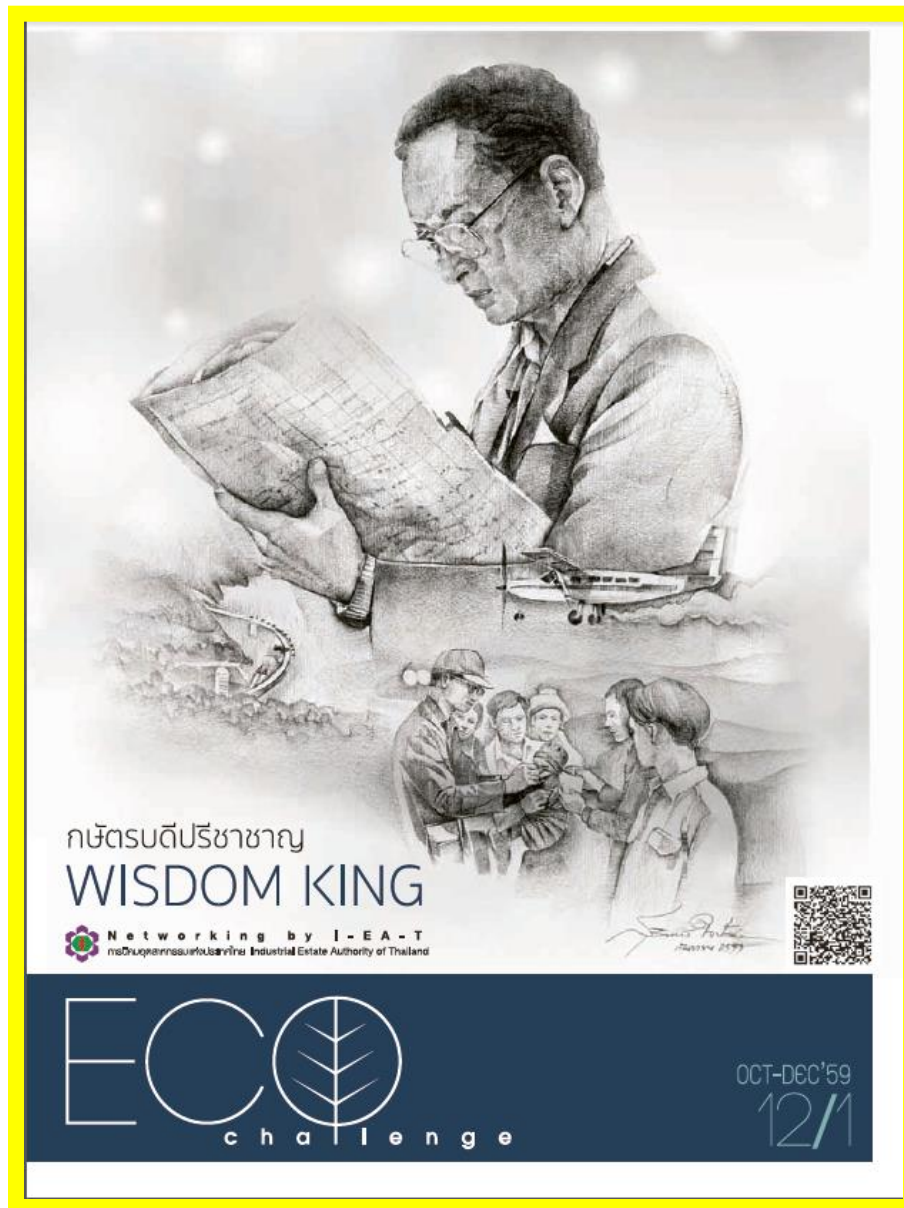
1/11/2008-12/21/2015

แผนที่ 3.๑ อำเภอและกิ่งอำเภอที่มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริซึ่งอยู่ในข่ายประสานงานของ สน.กปร. พ.ศ. 2525 - 2529

<http://www.ieat.go.th/assets/uploads/cms/file/201701241632391230877775.pdf>

Cover Story

กษัตริย์ปรีชาชาญ WISDOM KING

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงได้รับการยกย่องและเทิดพระเกียรติจากประชาคมโลกว่า พระองค์ทรงเป็น **“สัญลักษณ์ของความชาญฉลาดแบบตะวันตก และ ภูมิพลังปัญญาของชาวตะวันออก”** หรือ **Wisdom King** สะท้อนจากโครงการพัฒนาตามแนวพระราชดำริกว่า 4 พันโครงการ การใช้นวัตกรรมมาเป็นเครื่องมือช่วยแก้ปัญหาให้กับประชาชนตลอดจนการมีพระวิสัยทัศน์กว้างไกล มองเห็นปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมที่จะส่งผลกระทบต่อประเทศในอนาคต วารสาร Eco Challenge ฉบับนี้ได้สังเคราะห์ข้อมูลข้างต้นในทุกมิติ เพื่อนำมาถ่ายทอดและขยายการรับรู้อันจักเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านในวงกว้างต่อไป

กษัตริย์นักพัฒนา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเป็นผู้รู้จริงในการทำงานแต่ละด้าน จากการศึกษาข้อมูล เอกสาร วิธีทำแต่ละเรื่องอย่างละเอียด ทั้งศึกษาเรื่องกระบวนการพัฒนา ศึกษาแผนที่ ศึกษาสภาพศาสตร์-ภูมิอากาศ ศึกษาดินและน้ำ ฯลฯ ว่าเป็นอย่างไร และเมื่อพร้อมแล้วจึงจะดำเนินการ โดยลักษณะการพัฒนาจะเป็นแบบบนลงล่างและล่างขึ้นบน แบบคู่ขนาน (Dual track) และต้องเป็นไปตามขั้นตอน ดังจะเห็นได้จากการพัฒนาที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของชุมชน หรือ “ระเบิดจากข้างใน” เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็งพร้อมที่จะรับความเจริญจากโลกภายนอก

หลักในการพัฒนาของพระองค์ ทรงมีความลุ่มลึก รอบด้าน มองการณ์ไกล เน้นความยั่งยืนเป็นสำคัญ ในลักษณะมองภาพรวมของประเทศ คล้ายกับการต่อภาพจิ๊กซอร์ทรงเห็นว่าไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมโดยพื้นฐาน กระบวนการพัฒนาต้องทำด้านนี้ให้มีความเข้มแข็งก่อน เริ่มจากการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อให้ราษฎรสามารถประกอบอาชีพได้ พร้อมกับพัฒนาการเกษตรด้านต่างๆ เช่น ดิน พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ เป็นต้น ต่อมาเป็นเรื่องของการคมนาคมเพื่อการเดินทางสะดวกและปลอดภัยขึ้น จากนั้นจึงเป็นเรื่องการจัดสรรที่ดินทำกินและที่อยู่อาศัย ทั้งหมดล้วนสัมพันธ์และเชื่อมโยงถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งผลให้ประเทศชาติมีความเจริญมั่นคงในระยะยาว

นอกจากนี้ พระองค์ทรงให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์ความรู้ สะท้อนจาก การจัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 6 ศูนย์ครอบคลุมทุกภูมิภาค เชียงใหม่ ฉะเชิงเทรา สกลนคร เพชรบุรี จันทบุรี และนราธิวาส เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ส่งเสริมให้ประชาชนนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ ซึ่งศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ จะเน้นการศึกษาแตกต่างกันไปตามสภาพภูมิศาสตร์สังคมที่ตั้งอยู่

ดังกรณีของศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ห้วยทราย จังหวัดเพชรบุรี จะมุ่งไปที่ 5 เรื่องหลัก คือ 1) พัฒนาดิน ปรับปรุงบำรุงดินด้วยการปลูกหญ้าแฝก 2) การฟื้นฟูสภาพป่า ด้วยการปลูกป่า 3 อย่าง ได้ประโยชน์ 4 อย่าง 3) การพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างอาชีพและผลิตอาหารโดยให้ความรู้ในการทำเกษตรกรรมอย่างถูกวิธี 4) การพัฒนาแหล่งน้ำ เครื่องข่ายอ่างเก็บน้ำและ 5) เรื่องพลังงานทดแทน ด้วยการปลูกสบู่ดำ การใช้พลังงานจากกังหันลม และโซลาร์เซลล์

กษัตริย์แห่งนวัตกรรม

แนวทางการสร้างสรรค์นวัตกรรมของพระองค์จะให้ความสำคัญกับการจัดการ ป้องกันและสร้างทดแทนธรรมชาติ หรือนวัตกรรมธรรมชาติ กล่าวคือ บูรณาการความรู้จากศาสตร์หลายแขนงเข้าด้วยกัน ทรงยึดหลักมัธยัสถ์ เรียบง่าย ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเข้าใจในกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ ทรงชี้แนะให้ชาวนาปลูกข้าวแบบ “นาโยนกล้า” ซึ่งเป็นเทคนิคที่ช่วยลดต้นทุนการผลิต ประหยัดแรงงาน ลดเวลาและความเหนื่อยยากลง และหากทำแบบเกษตรอินทรีย์ ก็ยิ่งช่วยให้ได้ผลผลิตสูง ทำนองเดียวกับการนำเทคโนโลยีและของเหลือใช้หรือสิ่งของใกล้ตัวกลับมาประยุกต์ใช้ใหม่ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ในลักษณะ “พลังงานไร้ฤดู” เช่น จักรยานสี่ล้อ-ผลิตไฟฟ้า กังหันลมต้นทุ่นดำรถตู้ใช้น้ำมันพืช เป็นอาทิ

พระองค์ทรงเป็นแบบอย่างในการนำความรู้และประสบการณ์ทางวิทยาศาสตร์ คือ เห็นปัญหา สังเกต ตั้งสมมติฐาน ทำการทดลอง และเทคโนโลยีมาประยุกต์เข้ากับนวัตกรรมด้านการบริหารจัดการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เช่น การบริหารจัดการน้ำ หรือเกษตรทฤษฎีใหม่ ที่มีสาระสำคัญ คือ การบริหารที่ดินและน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยสร้างความสมดุลระหว่างสภาพตามธรรมชาติและวิถีชีวิตมนุษย์ ด้วยวิธีการแบ่งพื้นที่ดินประมาณ 15 ไร่ ซึ่งเป็นอัตราการถือครองโดยเฉลี่ยของเกษตรกรไทย ตามสูตร 30-30-30-10

การบริหารที่ดินและน้ำตามแนวทาง “เกษตรทฤษฎีใหม่”

The land and water management of the royal “New Agricultural Theory”

- **ร้อยละ 30** ขุดสระน้ำเพื่อกักเก็บน้ำจำนวน 10,000 ลูกบาศก์เมตร
- 30% is designated for a pond to store 10,000 sq. meters rainwater.

- **ร้อยละ 30** ที่ดินใช้สำหรับทำนาปลูกข้าว
- 30% is set aside for rice plantation.

- **ร้อยละ 30** ที่ดินใช้สำหรับทำแปลงพืชไร่สวนผสม
- 30% is used for polyculture farming.

- **ร้อยละ 10** ปลูกบ้านเรือนพักอาศัย
- 10% is for accommodation.

พระวิสัยทัศน์กว้างไกล

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงให้ความสำคัญเรื่องการศึกษาเป็นอย่างมาก ทรงถือว่า การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาชีวิตมนุษย์ รวมทั้งทรงตระหนักดีว่าความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่จะมีบทบาทและอิทธิพลต่อความคิด จิตใจ และการดำเนินชีวิตของประชาชน จึงทรงสนับสนุนและช่วยเหลือให้ผู้ที่ยี่เรียนดี ความประพฤติเรียบร้อย หรือขาดแคลนทุนทรัพย์ ได้รับการศึกษาในทุกระดับชั้น ประการสำคัญ คือเป็นการมอบทุนแบบให้เปล่า ไม่มีข้อผูกมัดใดๆ เพียงนำความรู้วิชาการมาเผยแพร่ให้เป็นประโยชน์และก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศ

อย่างไรก็ดีในรัชสมัยของพระองค์ประเทศไทยเผชิญกับภาวะความผันผวนทางสังคมและเศรษฐกิจหลายครั้ง โดยเฉพาะในช่วงปี พ.ศ.2516-2517 เกิดวิกฤตการณ์น้ำมัน (oil shock) หรือการที่ราคาน้ำมันปรับตัวสูงขึ้นรุนแรงเป็นครั้งแรก ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจไทยวงกว้าง

พระองค์ทรงเล็งเห็นแล้วว่า ภาวการณ์เช่นนี้มีความเป็นไปได้สูงที่จะเกิดขึ้นอีก จึงทำการศึกษาวิจัยเรื่องพลังงานทดแทน ที่เริ่มขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 ในโครงการสวนพระองค์ เพื่อเป็นเกราะป้องกันปัญหาในอนาคต ทรงมีพระราชประสงค์ให้นำอ้อยและผลปาล์มมาผลิตเป็นเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องยนต์เบนซินและดีเซล หรือ “เอธานอล” และ “ไบโอดีเซล” ซึ่งโครงการนี้หลายภาคส่วนได้น้อมนำมาต่อยอดปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมจนถึงปัจจุบัน นับเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตทางการเกษตร ลดการนำเข้าพลังงาน และช่วยประหยัดเงินตราให้กับประเทศนับพันล้านบาทต่อปีทีเดียว

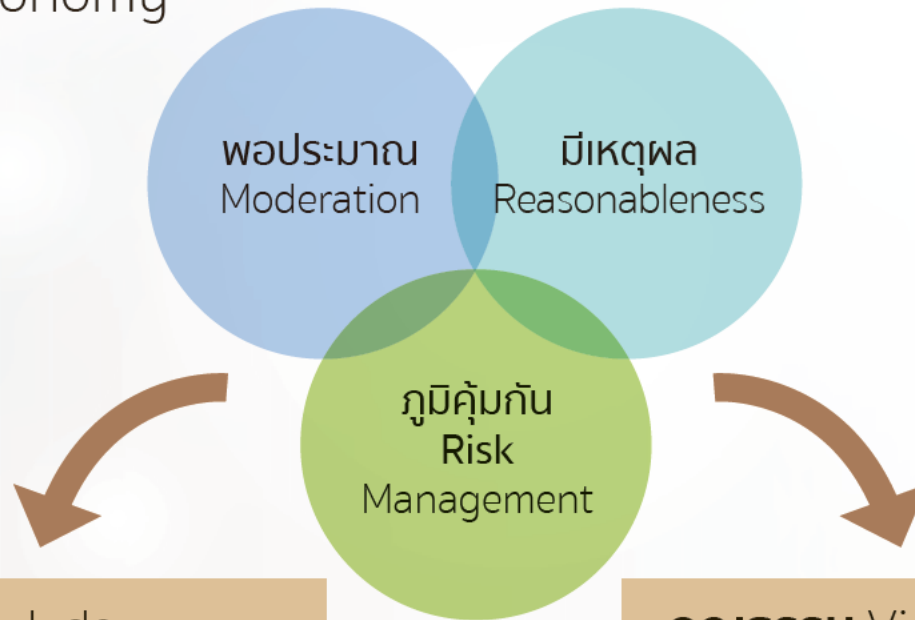
อีกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปี 2540 คือวิกฤตต้มยำกุ้ง ที่สิ้นคลอนภาวะเศรษฐกิจไทยหนักหน่วงกระทบต่อธุรกิจเอกชนโดยเฉพาะสถาบันการเงิน ต้องปิดกิจการลงเป็นปรากฏการณ์โดมิโน ส่งผลให้พนักงานลูกจ้างตกงานกันมากมายซึ่งพระองค์ทรงสรุปถึงสาเหตุสำคัญของวิกฤตเศรษฐกิจครั้งนั้นไว้ 4 ประการ คือ 1. ความฟุ้งเฟ้อ ใช้จ่ายเกินตัว 2. การสร้างหนีไปใช้ในสิ่งที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์และรายได้ 3. การลงทุนเกินขนาดที่เหมาะสม และ 4. ขาดการบริหารความเสี่ยง

เหตุการณ์เดียวกันนี้ จึงเป็นที่มาของการพระราชทาน “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ไว้เป็นวัคซีนป้องกันเพื่อให้ประชาชนปรับประยุกต์ใช้ได้ในทุกระดับ โดยหัวใจสำคัญของหลักปรัชญา คือ 3 ห่วง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีระบบภูมิคุ้มกันที่ดี และ 2 เงื่อนไข ความรู้และคุณธรรม

ตลอดระยะเวลายาวนานกว่า 7 ทศวรรษ ด้วยพระปรีชาสามารถของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระองค์ทรงเป็นต้นแบบของการใช้ “ปัญญา” และความรู้ในทางสร้างสรรค์ เพื่อการดำเนินชีวิตและการทำงานให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ตลอดจนการยกระดับและพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าไปในทิศทางที่เหมาะสมกับที่ประชาคมโลกสดุดีพระองค์สูงสุดไว้ว่า “ไทยอาจไม่ใช่ประเทศที่ดีที่สุดในโลก แต่ไทยนั้นโชคดี ที่มีพระราชาสุดประเสริฐและปรีชาชาญที่สุดในโลก”

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

sufficiency economy

ความรู้ Knowledge

(รอบรู้, รอบคอบ, ระมัดระวัง)
(well-informed, discreet and cautious)

คุณธรรม Virtue

(ซื่อสัตย์สุจริต, ขยันอดทน, สติปัญญา, แบ่งปัน)
(be honest, hard-working, witty and sharing)

นำไปสู่

* เศรษฐกิจ/สังคม/สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม
* สมดุล/พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

These lead to

* Economy/Society/Environment/Culture
* Balance/Readiness to embrace changes

โลกทั้งใบ ในสายพระเนตร

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

ทุกอย่างในโลกล้วนเป็นเรื่องเดียวกันจึงไม่มีเรื่องไหนในโลกนี้ที่แก้ด้วยศาสตร์เพียงด้านเดียว ผู้ที่มีความเป็นปราชญ์ มีความรู้รอบด้าน สามารถมองโลกทั้งใบได้เข้าใจอย่างลึกซึ้ง จึงได้ชื่อว่าเป็นคนที่ “เก่งจริง”

The World from HM King Bhumibol Adulyadej's Perspective

No single branch of knowledge can provide a complete solution to a problem because all things in this world are related. True scholars thus must be resourceful and deeply understand the world. Only such persons can be described as the "ultimate masters of knowledge and abilities".

รศ.ดร. สมเจตน์ ทิณพงษ์ อดีตผู้ว่าการ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย หรือ กนอ. (พ.ศ.2533-2542) หนึ่งในคนไทยที่สังเกตเห็นถึงพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เป็นพระราชชาติเปี่ยมด้วยพระปรีชาสามารถรอบด้าน

“ในหลวงท่านอัจฉริยะมาก คนจะเก่ง ต้องรู้ทุกเรื่องพร้อมกัน พอที่จะเชื่อมโยงกันได้ เพราะสรรพสิ่งในโลกนี้ล้วนเป็นเรื่องเดียวกัน” นั่นคือสิ่งแรกที่ รศ.ดร. สมเจตน์ อธิบาย

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในวันนี้ ความเชี่ยวชาญในแต่ละรายสาขา อาจจะไม่ใช่คำตอบของโลกที่แท้จริง ความเป็นนักเศรษฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ คณิตศาสตร์ หรือสาขาใดก็ตาม จึงไม่ใช่ผู้รู้พอที่สามารถแก้ปัญหาใดๆ ได้เพียงคนเดียว ดังนั้นจึงเป็นที่มาของ การพัฒนาทางการศึกษาแบบองค์รวมที่เกิดขึ้นแล้วในกลุ่มประเทศยุโรป ซึ่งต่อไปการศึกษาคงจะไม่มี คณะฯ หรือภาควิชา

“ที่บอกว่าในหลวงท่านเก่งมากนั่นดูจากอะไร ตั้งแต่ตอนที่แรกที่เข้ารับมรดกดีของในหลวง รัชกาลที่ 9 ผมมองเห็นเด็กชายวัย 14 เดือนไปซื้อเครื่องดนตรีกับพี่ชาย ในหลวงท่านเล่นดนตรีได้ และเล่นได้เกือบทุกชนิด ตามที่คนไทยได้ประจักษ์ นอกจากดนตรีแล้ว ยังทรงเล่นกีฬาได้หลายประเภท แต่ละประเภททรงฝึกฝนและเล่นด้วยความชำนาญ อีกทั้งทรงนิพนธ์เพลงได้ และยังสามารถทำอะไรได้อีกหลายอย่าง นอกจากทรงดนตรี กีฬาและงานศิลปะต่างๆ เป็นงานอดิเรกแล้ว ยังสามารถออกแบบหรือซ่อมแซมอุปกรณ์ของตัวเองได้ด้วย นับเป็นจุดเริ่มต้นของบุคคลที่มี **Dexterity ในตัวตน**”

โลกทั้งใบ ในสายพระเนตร

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

ทุกอย่างในโลกล้วนเป็นเรื่องเดียวกันจึงไม่มีเรื่องไหนในโลกนี้ที่แก้ด้วยศาสตร์เพียงด้านเดียว ผู้ที่มีความเป็นปราชญ์ มีความรู้รอบรอบด้าน สามารถมองโลกทั้งใบได้เข้าใจอย่างลึกซึ้ง จึงได้ชื่อว่าเป็นคนที่ “เก่งจริง”

The World from HM King Bhumibol Adulyadej's Perspective

No single branch of knowledge can provide a complete solution to a problem because all things in this world are related. True scholars thus must be resourceful and deeply understand the world. Only such persons can be described as the "ultimate masters of knowledge and abilities".

มีข้อสังเกตว่า การเสด็จพระราชดำเนินในแต่ละครั้ง จะทรงถือแผนที่ติดตัว นับเป็นหนึ่งในหลักการมองแผ่นดินทั้งผืน มองโลกทั้งใบ อีกทั้งท่านเป็นผู้ที่มองเห็นธรรมชาติและมีความเกี่ยวเนื่องกันอย่างเป็นระบบภายในแผนที่นั้น

รศ.ดร. สมเจตน์ ได้ยกตัวอย่างโครงการฝนเทียม ซึ่งพระองค์ท่านคิดและมองอย่างเป็นระบบตั้งแต่ต้นน้ำ เรื่องที่ว่าจะทำให้ฝนตกลงมาอย่างไร ตกตรงไหน มากน้อยเพียงใด เพื่อการใด ท่านจึงต้องเข้าใจสภาพภูมิประเทศ ความชื้น อุณหภูมิ ต้องรู้จักเมฆทุกชนิดเป็นอย่างดี จะทำให้ก่อตัวเป็นกลุ่มเมฆจนเกิดปรากฏการณ์ฝนได้อย่างไร เมื่อตกมาแล้วต้องรู้ว่าตกที่ไหน ความชื้นของต้นไม้เป็นอย่างไร ต้องระเหยที่อุณหภูมิที่เท่าไร ดังนั้นจึงต้องเข้าใจวัฏจักรของอุทกวิทยา (Hydrologic Cycle) รู้ว่าน้ำจะดูดซึมไปเท่าไร จะไหลไปที่ไหน แล้วควรมีฝายเล็กฝายใหญ่ได้อย่างไร ตรงไหน ไปถึงฝายแล้วตกลงจะพังหรือไม่ จะรักษาตลิ่งอย่างไร จึงมีแนวคิดการใช้นิ่วมาผูกเพื่อดูดซับน้ำไว้ เป็นต้น

หากเป็นการทำงานโดยทั่วไป การคิดอย่างเป็นระบบในข้างต้น จะต้องใช้ผู้มีความรู้ความสามารถในหลายสาขาเข้ามาร่วม ขณะที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงทำความเข้าใจและเรียนรู้ได้ทั้งระบบด้วยพระองค์เอง

ผังแสดงการเรียกชื่อเมฆฝน

ห่วงโซ่คุณค่าจากพระราชดำริเรื่อง Hydro-Agro Sufficiency of Economy

(เกิดจากธรรมชาติสู่การคิดค้นและพัฒนาเพื่อความยั่งยืน ด้วยศาสตร์พระราชาและศาสตร์ทางด้านภูมิสารสนเทศ)

- การพัฒนาแหล่งน้ำ
- การเก็บน้ำให้อยู่ในพื้นที่(ลุ่มน้ำย่อย)
ให้นานที่สุด
- การใช้น้ำทุกหยดให้เกิด
ประโยชน์สูงสุด

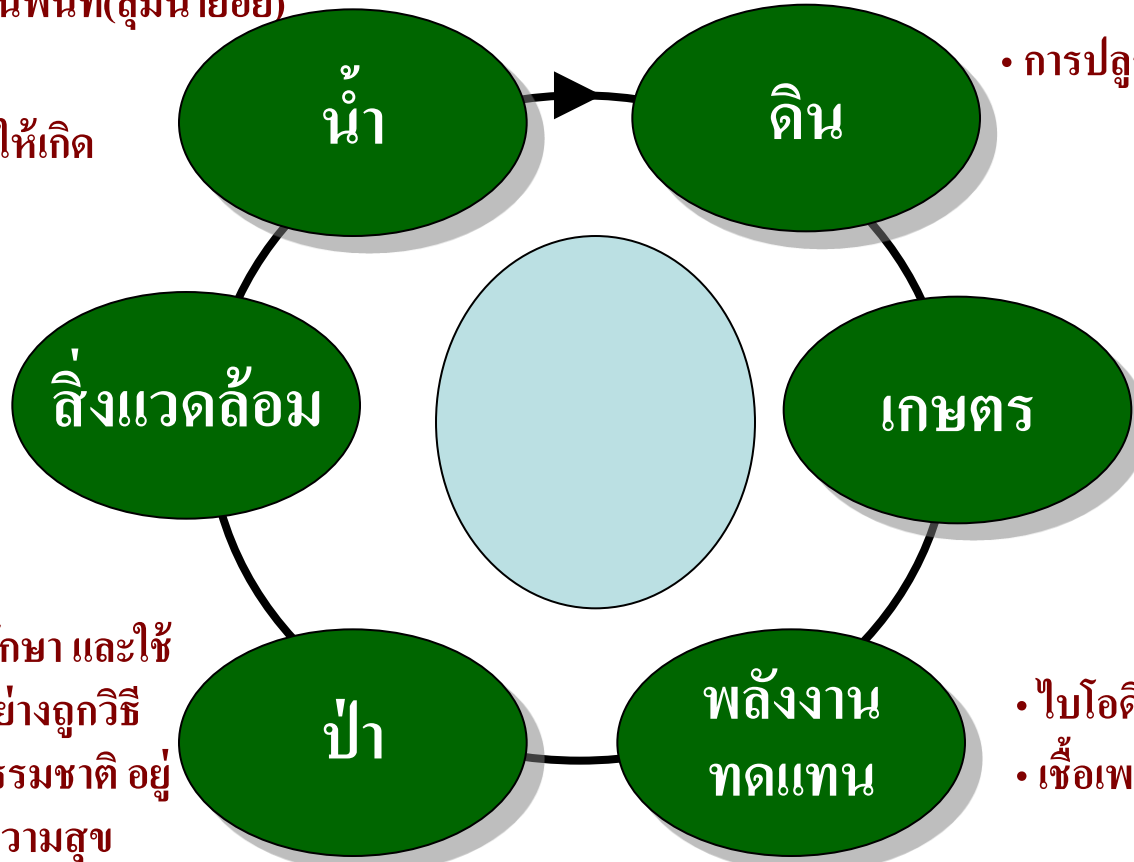
- การปรับปรุงดิน
- การปลูกหญ้าแฝก

• เกษตรทฤษฎีใหม่

- กำจัดขยะ
- บำบัดน้ำเสีย

- การอนุรักษ์ ดูแลรักษา และใช้
ประโยชน์จากป่าอย่างถูกวิธี
เพื่อให้มนุษย์กับธรรมชาติ อยู่
ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

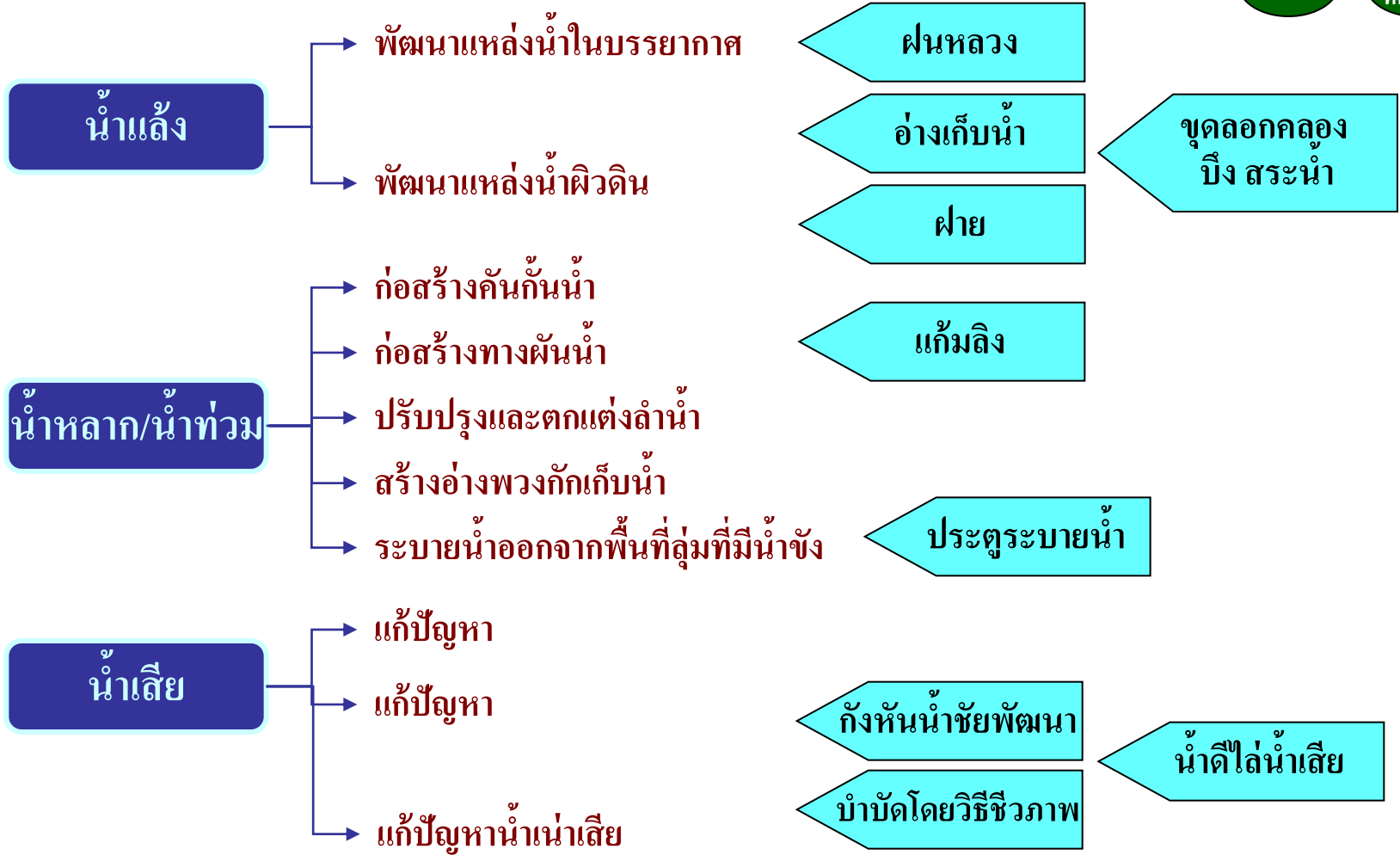
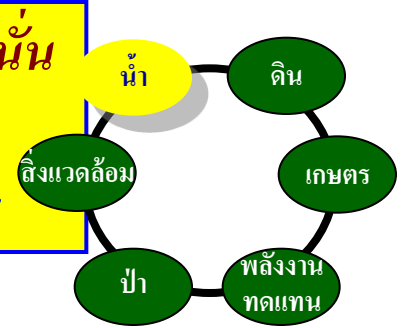
- ไบโอดีเซล
- เชื้อเพลิงดีเซล

โดยปรับนำหนักในการดำเนินงานในแต่ละมิติ ไปตามสภาพภูมิสังคม ปัญหาความจำเป็นพื้นฐาน
และปัญหาเร่งด่วน ในแต่ละชุมชนและพื้นที่เป้าหมายฯในระดับพื้นที่ (ลุ่มน้ำย่อย)

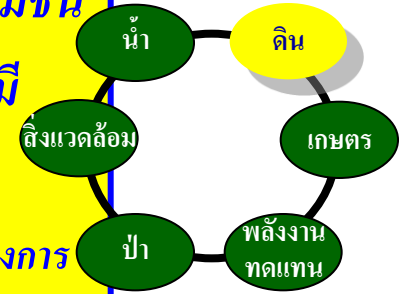
“...หลักสำคัญว่าต้องมีน้ำบริโภค น้ำใช้ น้ำเพื่อการเพาะปลูก เพราะว่าชีวิตอยู่ที่นั่น ถ้ามีน้ำคนอยู่ได้ ถ้าไม่มีน้ำ คนอยู่ไม่ได้...”

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ณ สวนจิตรลดา วันจันทร์ที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๒๕

“...ดินแข็งอย่างนี้ใช้การไม่ได้ แต่ถ้าเราทำแนวหญ้าแฝกที่เหมาะสม มีฝนลงมา ความชื้นก็จะอยู่ในดิน รากแฉกมันลึกมาก ถึงให้เป็นเขื่อนกันแทนที่จะขุด พืชจะเป็นเขื่อนที่มีชีวิต แล้วในที่สุด เนื้อที่ตรงนั้นก็จะเกิดเป็นดินผิว เราจะปลูกอะไรก็ได้ทั้งนั้น...”

พระราชกระแสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวระหว่างเสด็จพระราชดำเนินทรงทอดพระเนตรงาน โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ วันพุธที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๓๕

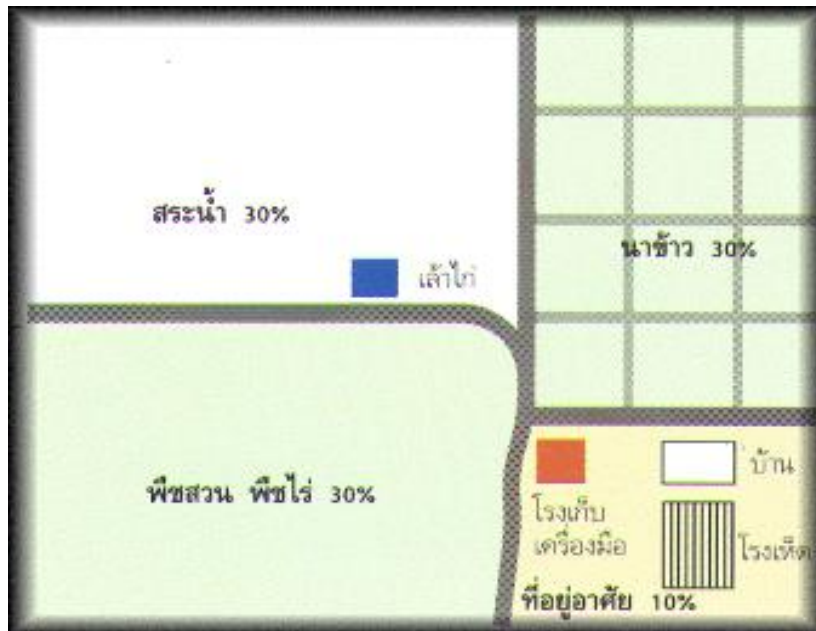
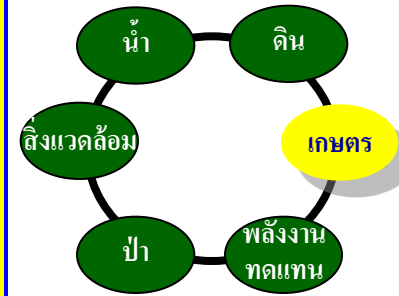

ดิน

- ดินที่ถูกชะล้าง → ปลูกหญ้าแฝก สร้างกำแพงที่มีชีวิต
- ดินเป็นหิน กรวด และแห้งแล้ง → ต้องยึดดิน และช่วยให้ชื้น
- ดินดาน ดินแข็ง และดินลูกรัง → ต้องสร้างของดีซ้อนบนของเลว
- ดินทราย → ต้องเพิ่มกันชนให้ดิน
- ดินเปรี้ยว หรือดินพรุ → ทำให้ดินโกรธ โดยการ “แก้งดิน”
- ดินเค็ม → ต้องล้างความเค็ม
- ดินที่มีปัญหาอื่นๆ (เช่น ดินที่ลาดชันมาก ดินที่ชุ่มน้ำ ดินเป็นพิษ)

“...การพัฒนาที่ทำกินของราษฎรให้มีความอุดมขึ้น โดยการพัฒนาที่ดิน
พัฒนาแหล่งน้ำ ตลอดจนฟื้นฟูสภาพป่า และใช้หลักวิชาการเกษตร
ในการวางแผนการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์...”

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
วันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๒๒

เกษตรทฤษฎีใหม่ 3 ขั้น

ขั้นที่ 1 : จัดการพื้นที่เกษตรกรรมให้พึ่งตนเองได้

ขั้นที่ 2 : รวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์

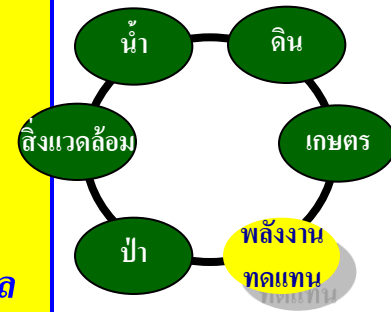
ขั้นที่ 3 : ร่วมมือกับธุรกิจและแหล่งเงินทุนภายนอก

“...ถ้าน้ำมันเชื้อเพลิงหมดแล้ว ก็ใช้เชื้อเพลิงอย่างอื่นได้ มี แต่ต้องขยัน
หาวิธีที่ทำให้เชื้อเพลิงเกิดใหม่ เชื้อเพลิงที่เรียกว่าน้ำมันนั้นมันจะหมด
ภายในไม่กี่ปีหรือไม่ก็สิบปีก็หมด... ถ้าไม่ได้ทำเชื้อเพลิงทดแทน เราก็เดือดร้อน...”

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานแก่คณะบุคคลต่างๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายชัยมงคล

ในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิตาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิตฯ

วันอาทิตย์ที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๔๘

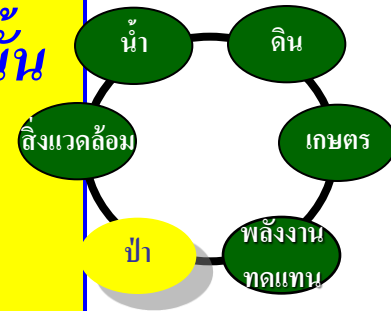

พลังงานทดแทนในชุมชน

- ไบโอดีเซล
- เชื้อเพลิงสีเขียว จากวัชพืช และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

“...เจ้าหน้าที่ป่าไม้ควรจะปลูกต้นไม้ลงในใจคนเสียก่อน แล้วคนเหล่านั้น
ก็จะพากันปลูกต้นไม้ลงบนแผ่นดิน และรักษาต้นไม้ด้วยตนเอง...”

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ณ หน่วยงานพัฒนาต้นน้ำทุ่งจ้อ ปีพ.ศ.๒๕๑๕

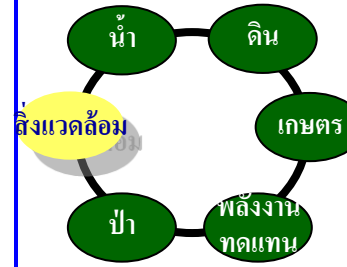
การปลูกป่า

- ปลูกป่าในใจคน
- ปลูกป่า 3 อย่าง ให้ประโยชน์ 4 อย่าง
- ปลูกป่าทดแทน (ตามไหล่เขา และพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม)
- ปลูกป่าต้นน้ำ และบริเวณอ่างเก็บน้ำ
- ระบบป่าเปียก (Wet Fire Break)
- ปลูกป่าในที่สูง
- ปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูก
- ภูเขาป่า

“... ทุกคนทุกประเทศในโลก จึงย่อมมีส่วนรับผิดชอบอยู่ด้วยกัน ทั้งในการแก้ไข
 ลดปัญหา และปรับปรุง สร้างเสริมสถานะแวดล้อม ให้กลับคืนมาสู่สภาพ อันจะเอื้อ
 ต่อการมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข ของตนเองและเพื่อนมนุษย์ ...”

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

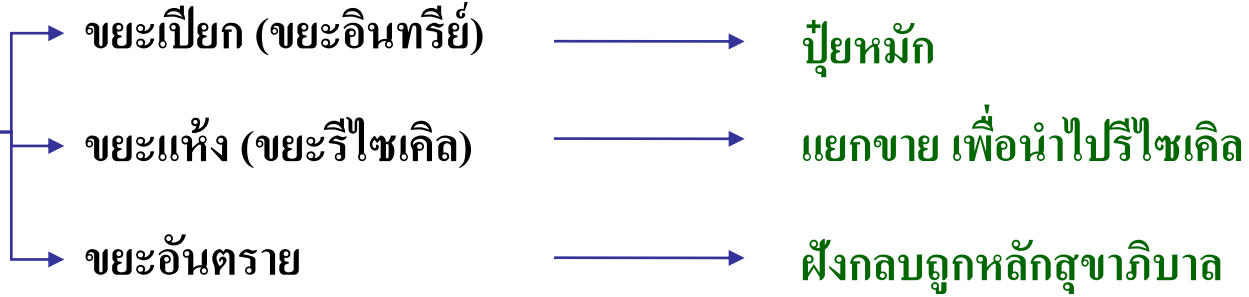
ในพระราชพิธีรับมอบเรือขจัดคราบน้ำมัน ซึ่งรัฐบาลเดนมาร์กน้อมเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๕

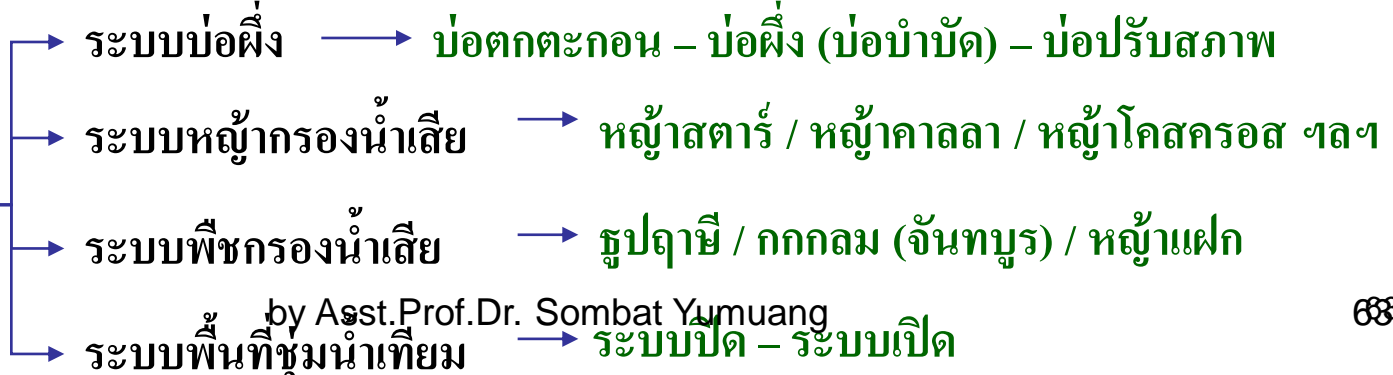
**แนวทางกำจัดขยะ
 และบำบัดน้ำเสีย
 ตามแนวพระราชดำริ**

- ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ
- ใช้วิธีการง่ายๆ ไม่ต้องใช้เงินมาก

ขยะชุมชน

น้ำเสียชุมชน

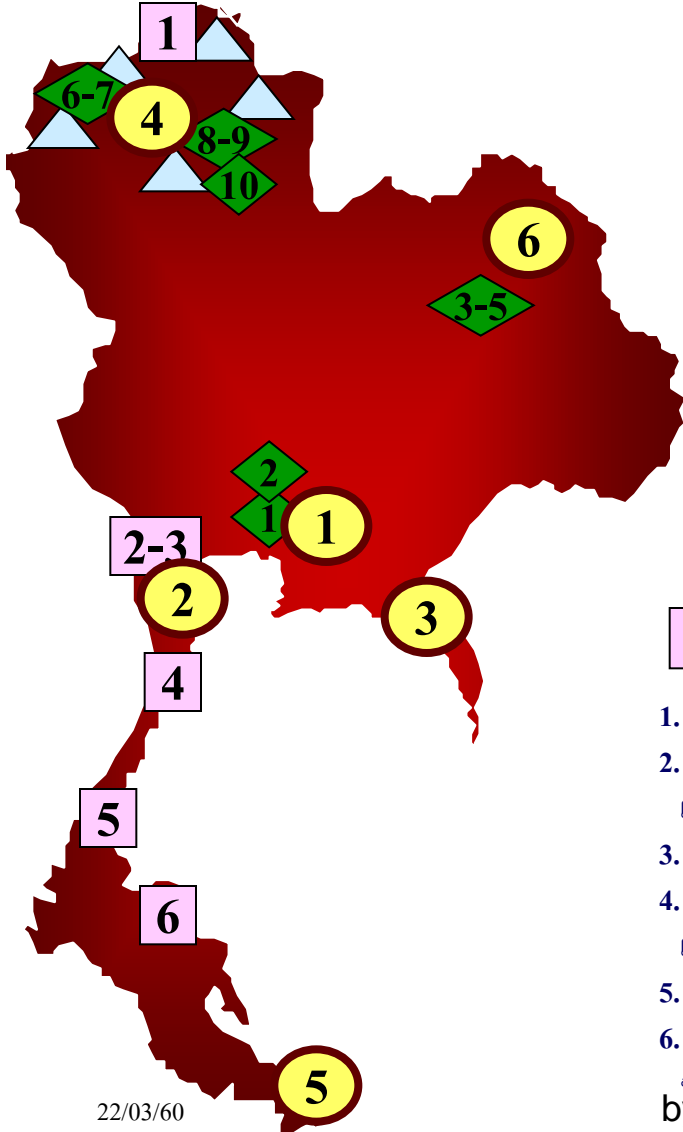

นำกระบวนการขับเคลื่อนเพื่อการเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาตนเอง ตามแนวพระราชดำริ ไปประยุกต์และดำเนินการ...

ขับเคลื่อนโครงการโดยใช้ “ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ” เป็นแม่ข่าย ร่วมกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและสถาบันการศึกษาในพื้นที่ เชื่อมโยงด้วยระบบ

Video Conference

● ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

1. เขาค้อ อ.พนมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา : พัฒนาเกษตรกรรมที่สมบูรณ์
2. ห้วยทราย อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี : พื้นฟูสภาพป่าเสื่อมโทรม
3. อ่าวคุ้งกระเบน อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี : พื้นฟูและจัดการทรัพยากรชายฝั่งทะเล
4. ห้วยฮ่องไคร้อ.โดยสะดวก จ.เชียงใหม่ : พัฒนาพื้นที่ต้นน้ำลำธาร
5. พิตุลทอง อ.เมือง จ.นครราชสีมา : แก้ปัญหาดินพุดในภาคใต้
6. ภูพาน อ.เมือง จ.สกลนคร : พัฒนาอาชีพเกษตร/อุตสาหกรรมในครัวเรือน

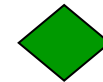

ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง 36 แห่งใน 5 จังหวัดภาคเหนือ
(เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน พะเยา ลำพูน)

โครงการพัฒนาต่างๆ เช่น

1. โครงการพัฒนาตอตุ้ง อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย
  2. โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ย อ.บ้านแหลม จ.เพชรบุรี
  3. โครงการตามพระราชประสงค์หุบกะพง จ.เพชรบุรี
  4. โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพป่าบริเวณป่าสงวนแห่งชาติกุยบุรี อ.กุยบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์
  5. โครงการพัฒนาส่วนพระองค์ อ.ปะทิว จ.ชุมพร
  6. โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช
- by Asst.Prof.Dr. Sombat Yumuang

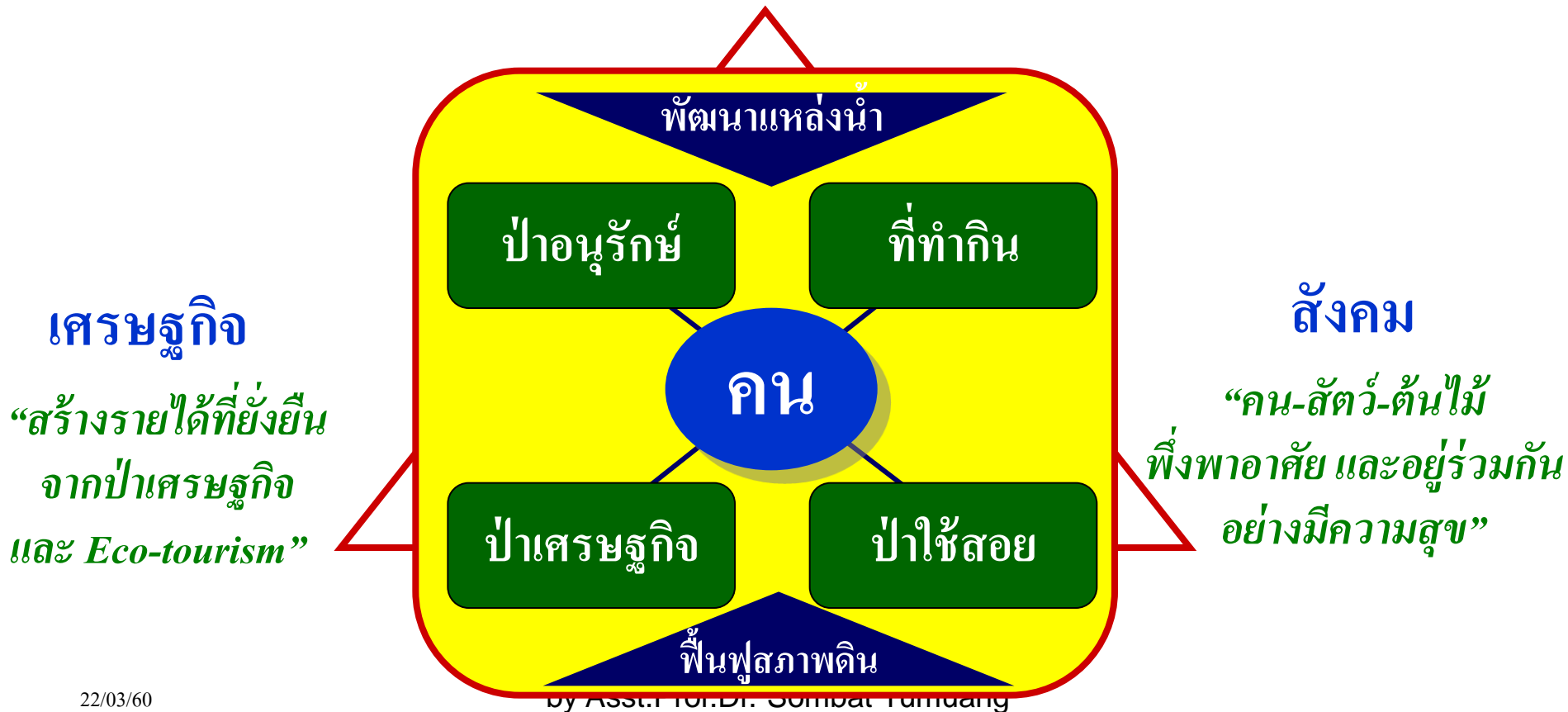
ศูนย์ศิลปาชีพ

1. ศูนย์กลางศิลปาชีพ ณ สวนจิตรลดา
2. ศูนย์ศิลปาชีพพิเศษบางไทร จ.อยุธยา
3. ศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพบ้านกุดนาขาม จ.สกลนคร
4. ศูนย์ศิลปาชีพพิเศษบ้านจาร จ.สกลนคร
5. ศูนย์ศิลปาชีพพิเศษบ้านทรายทอง จ.สกลนคร
6. ศูนย์ศิลปาชีพ จ.แม่ฮ่องสอน
7. ศูนย์ศิลปาชีพบ้านห้วยเตี๋อ จ.แม่ฮ่องสอน
8. ศูนย์ศิลปาชีพบ้านแม่คำ จ.เชียงใหม่
9. ศูนย์ศิลปาชีพบ้านวัดจันทร์ จ.เชียงใหม่
10. ศูนย์ศิลปาชีพเครื่องปั้นดินเผา จ.ลำปาง

ปลูกป่าเพื่อแก้ปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

“สร้างความสมดุลของระบบนิเวศน์และภูมิอากาศ รักษาต้นน้ำลำธาร
ในระดับลุ่มน้ำย่อย ให้ความชุ่มชื้นแก่ดิน และป้องกันภัยธรรมชาติ”

ข้อมูลพื้นฐานเชิงพื้นที่ ที่จำเป็นในการดำเนินงานของกระบวนการ “เข้าใจ”
 ที่เกี่ยวข้องต่อศักยภาพของแต่ละชุมชนและพื้นที่ในระดับพื้นที่ลุ่มน้ำย่อย เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ปัญหาความจำเป็นพื้นฐานและปัญหาเร่งด่วน (ที่เป็นข้อจำกัดในการพัฒนาฯ) ที่ใช้กำหนดชุมชนและพื้นที่เป้าหมายฯ

ทุนทางกายภาพ

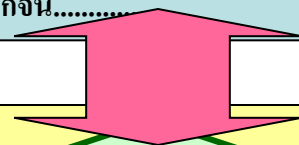
- น้ำ (แหล่งน้ำท่วม)
- ดิน (เปรี้ยว เค็ม ทราบ ดิน พังทลาย)
- ป่า (ป่าเสื่อมโทรม ตัดไม้ ไฟป่า)
- ปัญหาขยะ น้ำเสีย
- สาธารณูปโภคไม่เพียงพอ.....

ทุนมนุษย์

- การศึกษาไม่มีคุณภาพ
- ขาดความรู้และทักษะในการประกอบวิชาชีพ โดยเฉพาะเทคโนโลยีการเกษตร และการตลาด
- ปัญหาสุขภาพ อายุมขุ ยาเสพติด
- ความยากจน.....

ทุนทางวัฒนธรรม

- วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- สังคมที่มีคุณธรรม จริยธรรม
- ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน ....

- ฝนหลวง
- พัฒนแหล่งน้ำ
- โครงการแก้มลิง
- หล่้าแฝก
- แกล้งดิน
- ปลือกป่า
- กังหันน้ำชัยพัฒนา
- น้ำดีไล่น้ำเสีย
- กำจัดขยะและบำบัดน้ำเสีย
- เกษตรทฤษฎีใหม่
- พลังงานทดแทน

- ศิลปชีพ
- ทุนการศึกษาพระราชทาน
- การศึกษาระบบทางไกล
- หน่วยแพทย์เคลื่อนที่
- เส้นทางเกลือ
- ธนาคารข้าว / ธนาคารโค-กระบือ

- พระอัจฉริยภาพด้านงานศิลปะและวัฒนธรรม (วรรณศิลป์ หัตถศิลป์ จิตรกรรม การถ่ายภาพ ดนตรี และกีฬา)

องค์ความรู้ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ความรู้ของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั่วประเทศ (ที่จะเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาฯ)

ยึด “หลักการทรงงาน 23 ข้อ ของในหลวง”

1. ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ
2. ระเบิดจากข้างใน
3. แก้ปัญหาที่จุดเล็ก
4. ทำตามลำดับขั้น
5. คำหนึ่งถึงภูมิสังคม
6. มององค์รวม (Holistic)
7. ไม่ยึดติดตำรา
8. ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด
9. ทำให้ง่าย (Simplicity)
10. เน้นการมีส่วนร่วม
11. คิดถึงประโยชน์ส่วนรวม
12. บริการที่จุดเดียว (One Stop Service)

13. ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ
14. ใช้ธรรมชาติปราบธรรมชาติ
15. ปลุกป่าในใจคน
16. ขาดทุนคือกำไร
17. การพึ่งตนเอง
18. พออยู่พอกิน
19. เศรษฐกิจพอเพียง
20. ความซื่อสัตย์ สุจริต ใจจริงใจต่อกัน
21. ทำงานอย่างมีความสุข
22. ความเพียร : พระมหาชนก
23. รู้-รัก-สามัคคี

ความประทับใจของผมกับ "ในหลวง รัชกาลที่ 9 " ในปี พ.ศ. 2543 และ 2546

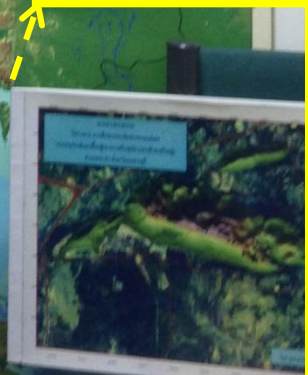
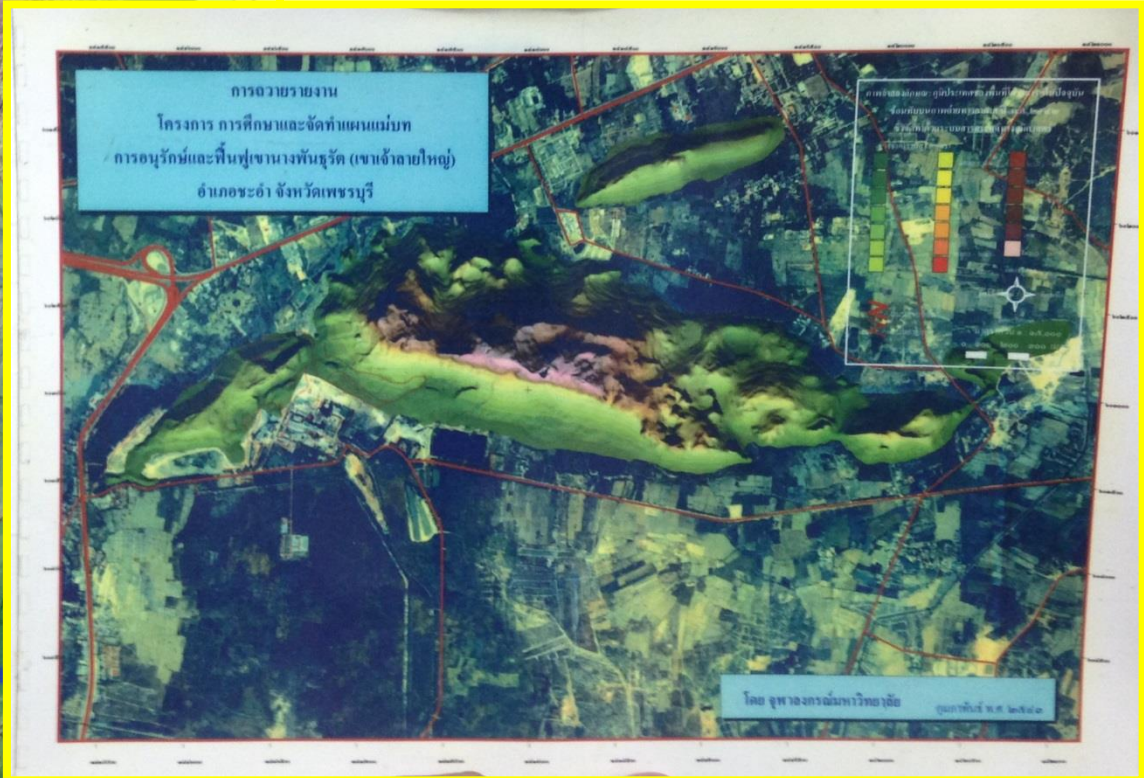
"ผู้ทำแผนที่สนองพระมหากรุณาธิคุณ" โดย TNN 24

..เทปออกอากาศ เมื่อ 23:15 น. วันที่ 16 พฤศจิกายน 2559

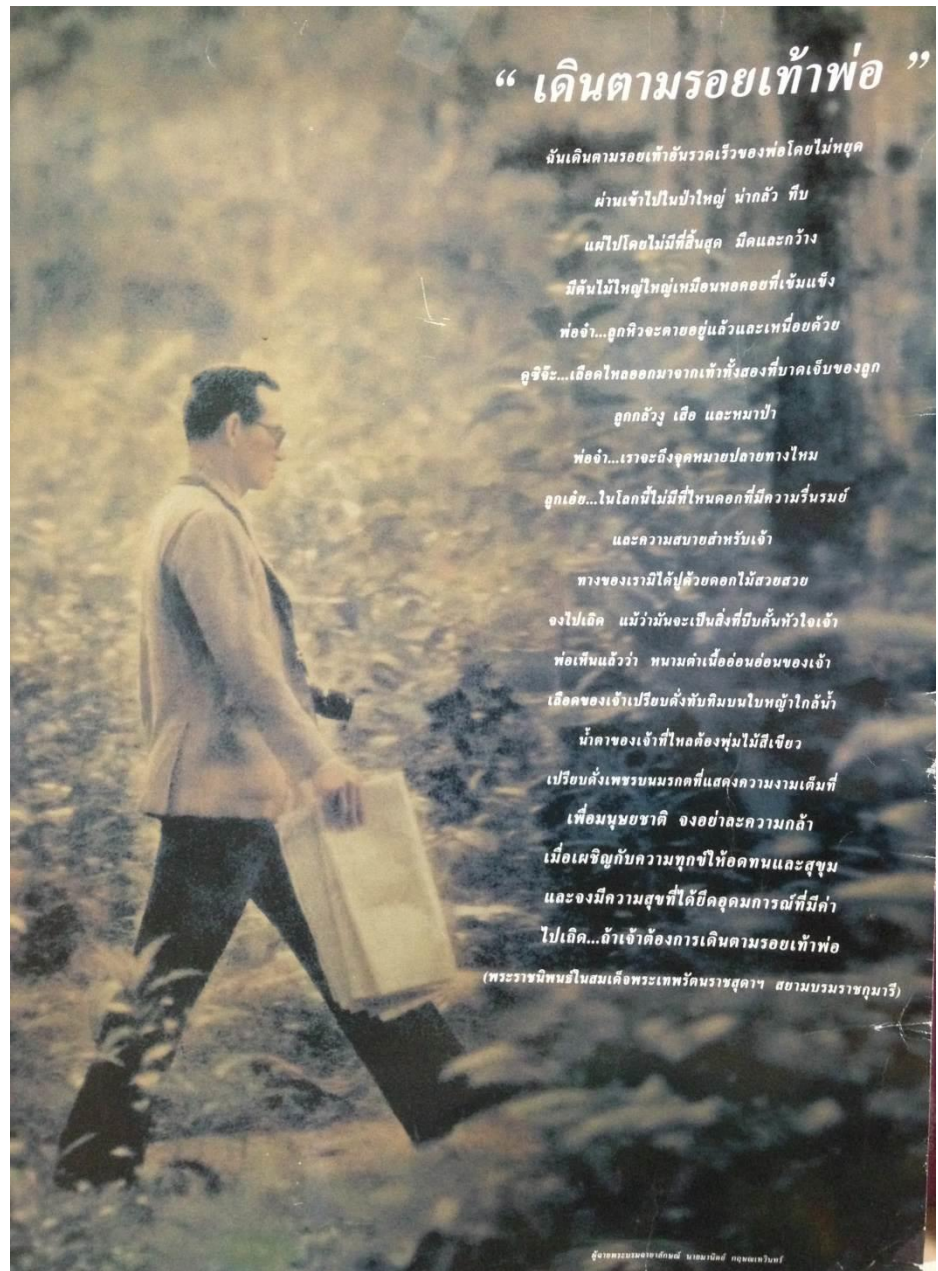
<https://m.youtube.com/watch?feature=youtu.be&v=qLuAWx1-oXw>

The screenshot shows a YouTube video player interface. At the top, there is a search bar with the text 'ค้นหา'. The video player itself shows a man in a dark suit and glasses speaking. The video title is 'ผู้ทำแผนที่สนองพระมหากรุณาธิคุณ' and the channel is 'TNN 24'. The video progress bar shows 2:44 / 4:55. The video player is embedded in a browser window with the URL 'https://www.youtube.com/watch?feature=youtu.be&v=qLuAWx1-oXw&app=desktop'.

“เดินตามรอยเท้าพ่อ”

ฉันเดินตามรอยเท้าอันรวดเร็วของพ่อโดยไม่หยุด
 ผ่านเข้าไปในป่าใหญ่ น้ำค้าง ทีวี
 แผลไปโดยไม่มีที่สิ้นสุด มืดและกว้าง
 มีต้นไม้ใหญ่ใหญ่เหมือนทอคอยที่เข้มแข็ง
 พ่อจ๋า...ถูกหิวจะคายอยู่แล้วและเหนื่อยด้วย
 ดุจนี้จะ...เดือดไหลออกมาจากเท้าทั้งสองที่บาดเจ็บของถูก
 ถูกกลัวงู เสือ และหมาป่า
 พ่อจ๋า...เราจะถึงจุดหมายปลายทางไหม
 ถูกเอ๋ย...ในโลกนี้ไม่มีที่ไหนดอกที่มีความรื่นรมย์
 และความสบายสำหรับเจ้า
 ทางของเรามิได้ไปด้วยดอกไม้สวยสวย
 จงไปเถิด แม้ว่ามันจะเป็นสิ่งที่บีบคั้นหัวใจเจ้า
 พ่อเห็นแล้วว่า ทนทานค่าเหนื่อยอ่อนของเจ้า
 เลือดของเจ้าเปรียบคั่งทับถมบนใบหญ้าใกล้น้ำ
 น้ำค้างของเจ้าที่ไหลคั่งท่มไม้สีเขียว
 เปรียบคั่งเพชรบนมรกตที่แสดงความงามเต็มที่
 เพื่อมนุษยชาติ จงอย่าละความกล้า
 เมื่อเผชิญกับความทุกข์ให้อดทนและสุขุม
 และจงมีความสุขที่ได้ยึดอุดมการณ์ที่มีค่า
 ไปเถิด...ถ้าเจ้าต้องการเดินตามรอยเท้าพ่อ
 (พระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี)

ภาพจำลองสามมิติแสดงลักษณะภูมิประเทศของประเทศไทยและพื้นที่ข้างเคียง

ภาพจำลองสามมิติแสดงลักษณะภูมิประเทศของประเทศไทยและบริเวณข้างเคียง
3D Digital Terrain Model of Thailand and Neighbouring Countries

(using illumination from the southwest (azimuth 235 degrees) by a simulated angle 5 degrees above the mean sea level from the view-distance of 50,000 kilometers and a vertical exaggeration factor of 7.5x)

สัญลักษณ์/Explanation

0-1000
 1000-2000
 2000-3000
 3000-4000
 4000-5000
 5000-6000
 6000-7000
 7000-8000
 8000-9000
 9000-10000
 10000-11000
 11000-12000
 12000-13000
 13000-14000
 14000-15000
 15000-16000
 16000-17000
 17000-18000
 18000-19000
 19000-20000
 20000-21000
 21000-22000
 22000-23000
 23000-24000
 24000-25000
 25000-26000
 26000-27000
 27000-28000
 28000-29000
 29000-30000
 30000-31000
 31000-32000
 32000-33000
 33000-34000
 34000-35000
 35000-36000
 36000-37000
 37000-38000
 38000-39000
 39000-40000
 40000-41000
 41000-42000
 42000-43000
 43000-44000
 44000-45000
 45000-46000
 46000-47000
 47000-48000
 48000-49000
 49000-50000
 50000-51000
 51000-52000
 52000-53000
 53000-54000
 54000-55000
 55000-56000
 56000-57000
 57000-58000
 58000-59000
 59000-60000
 60000-61000
 61000-62000
 62000-63000
 63000-64000
 64000-65000
 65000-66000
 66000-67000
 67000-68000
 68000-69000
 69000-70000
 70000-71000
 71000-72000
 72000-73000
 73000-74000
 74000-75000
 75000-76000
 76000-77000
 77000-78000
 78000-79000
 79000-80000
 80000-81000
 81000-82000
 82000-83000
 83000-84000
 84000-85000
 85000-86000
 86000-87000
 87000-88000
 88000-89000
 89000-90000
 90000-91000
 91000-92000
 92000-93000
 93000-94000
 94000-95000
 95000-96000
 96000-97000
 97000-98000
 98000-99000
 99000-100000
 100000-101000
 101000-102000
 102000-103000
 103000-104000
 104000-105000
 105000-106000
 106000-107000
 107000-108000
 108000-109000
 109000-110000
 110000-111000
 111000-112000
 112000-113000
 113000-114000
 114000-115000
 115000-116000
 116000-117000
 117000-118000
 118000-119000
 119000-120000
 120000-121000
 121000-122000
 122000-123000
 123000-124000
 124000-125000
 125000-126000
 126000-127000
 127000-128000
 128000-129000
 129000-130000
 130000-131000
 131000-132000
 132000-133000
 133000-134000
 134000-135000
 135000-136000
 136000-137000
 137000-138000
 138000-139000
 139000-140000
 140000-141000
 141000-142000
 142000-143000
 143000-144000
 144000-145000
 145000-146000
 146000-147000
 147000-148000
 148000-149000
 149000-150000
 150000-151000
 151000-152000
 152000-153000
 153000-154000
 154000-155000
 155000-156000
 156000-157000
 157000-158000
 158000-159000
 159000-160000
 160000-161000
 161000-162000
 162000-163000
 163000-164000
 164000-165000
 165000-166000
 166000-167000
 167000-168000
 168000-169000
 169000-170000
 170000-171000
 171000-172000
 172000-173000
 173000-174000
 174000-175000
 175000-176000
 176000-177000
 177000-178000
 178000-179000
 179000-180000
 180000-181000
 181000-182000
 182000-183000
 183000-184000
 184000-185000
 185000-186000
 186000-187000
 187000-188000
 188000-189000
 189000-190000
 190000-191000
 191000-192000
 192000-193000
 193000-194000
 194000-195000
 195000-196000
 196000-197000
 197000-198000
 198000-199000
 199000-200000
 200000-201000
 201000-202000
 202000-203000
 203000-204000
 204000-205000
 205000-206000
 206000-207000
 207000-208000
 208000-209000
 209000-210000
 210000-211000
 211000-212000
 212000-213000
 213000-214000
 214000-215000
 215000-216000
 216000-217000
 217000-218000
 218000-219000
 219000-220000
 220000-221000
 221000-222000
 222000-223000
 223000-224000
 224000-225000
 225000-226000
 226000-227000
 227000-228000
 228000-229000
 229000-230000
 230000-231000
 231000-232000
 232000-233000
 233000-234000
 234000-235000
 235000-236000
 236000-237000
 237000-238000
 238000-239000
 239000-240000
 240000-241000
 241000-242000
 242000-243000
 243000-244000
 244000-245000
 245000-246000
 246000-247000
 247000-248000
 248000-249000
 249000-250000
 250000-251000
 251000-252000
 252000-253000
 253000-254000
 254000-255000
 255000-256000
 256000-257000
 257000-258000
 258000-259000
 259000-260000
 260000-261000
 261000-262000
 262000-263000
 263000-264000
 264000-265000
 265000-266000
 266000-267000
 267000-268000
 268000-269000
 269000-270000
 270000-271000
 271000-272000
 272000-273000
 273000-274000
 274000-275000
 275000-276000
 276000-277000
 277000-278000
 278000-279000
 279000-280000
 280000-281000
 281000-282000
 282000-283000
 283000-284000
 284000-285000
 285000-286000
 286000-287000
 287000-288000
 288000-289000
 289000-290000
 290000-291000
 291000-292000
 292000-293000
 293000-294000
 294000-295000
 295000-296000
 296000-297000
 297000-298000
 298000-299000
 299000-300000
 300000-301000
 301000-302000
 302000-303000
 303000-304000
 304000-305000
 305000-306000
 306000-307000
 307000-308000
 308000-309000
 309000-310000
 310000-311000
 311000-312000
 312000-313000
 313000-314000
 314000-315000
 315000-316000
 316000-317000
 317000-318000
 318000-319000
 319000-320000
 320000-321000
 321000-322000
 322000-323000
 323000-324000
 324000-325000
 325000-326000
 326000-327000
 327000-328000
 328000-329000
 329000-330000
 330000-331000
 331000-332000
 332000-333000
 333000-334000
 334000-335000
 335000-336000
 336000-337000
 337000-338000
 338000-339000
 339000-340000
 340000-341000
 341000-342000
 342000-343000
 343000-344000
 344000-345000
 345000-346000
 346000-347000
 347000-348000
 348000-349000
 349000-350000
 350000-351000
 351000-352000
 352000-353000
 353000-354000
 354000-355000
 355000-356000
 356000-357000
 357000-358000
 358000-359000
 359000-360000
 360000-361000
 361000-362000
 362000-363000
 363000-364000
 364000-365000
 365000-366000
 366000-367000
 367000-368000
 368000-369000
 369000-370000
 370000-371000
 371000-372000
 372000-373000
 373000-374000
 374000-375000
 375000-376000
 376000-377000
 377000-378000
 378000-379000
 379000-380000
 380000-381000
 381000-382000
 382000-383000
 383000-384000
 384000-385000
 385000-386000
 386000-387000
 387000-388000
 388000-389000
 389000-390000
 390000-391000
 391000-392000
 392000-393000
 393000-394000
 394000-395000
 395000-396000
 396000-397000
 397000-398000
 398000-399000
 399000-400000
 400000-401000
 401000-402000
 402000-403000
 403000-404000
 404000-405000
 405000-406000
 406000-407000
 407000-408000
 408000-409000
 409000-410000
 410000-411000
 411000-412000
 412000-413000
 413000-414000
 414000-415000
 415000-416000
 416000-417000
 417000-418000
 418000-419000
 419000-420000
 420000-421000
 421000-422000
 422000-423000
 423000-424000
 424000-425000
 425000-426000
 426000-427000
 427000-428000
 428000-429000
 429000-430000
 430000-431000
 431000-432000
 432000-433000
 433000-434000
 434000-435000
 435000-436000
 436000-437000
 437000-438000
 438000-439000
 439000-440000
 440000-441000
 441000-442000
 442000-443000
 443000-444000
 444000-445000
 445000-446000
 446000-447000
 447000-448000
 448000-449000
 449000-450000
 450000-451000
 451000-452000
 452000-453000
 453000-454000
 454000-455000
 455000-456000
 456000-457000
 457000-458000
 458000-459000
 459000-460000
 460000-461000
 461000-462000
 462000-463000
 463000-464000
 464000-465000
 465000-466000
 466000-467000
 467000-468000
 468000-469000
 469000-470000
 470000-471000
 471000-472000
 472000-473000
 473000-474000
 474000-475000
 475000-476000
 476000-477000
 477000-478000
 478000-479000
 479000-480000
 480000-481000
 481000-482000
 482000-483000
 483000-484000
 484000-485000
 485000-486000
 486000-487000
 487000-488000
 488000-489000
 489000-490000
 490000-491000
 491000-492000
 492000-493000
 493000-494000
 494000-495000
 495000-496000
 496000-497000
 497000-498000
 498000-499000
 499000-500000
 500000-501000
 501000-502000
 502000-503000
 503000-504000
 504000-505000
 505000-506000
 506000-507000
 507000-508000
 508000-509000
 509000-510000
 510000-511000
 511000-512000
 512000-513000
 513000-514000
 514000-515000
 515000-516000
 516000-517000
 517000-518000
 518000-519000
 519000-520000
 520000-521000
 521000-522000
 522000-523000
 523000-524000
 524000-525000
 525000-526000
 526000-527000
 527000-528000
 528000-529000
 529000-530000
 530000-531000
 531000-532000
 532000-533000
 533000-534000
 534000-535000
 535000-536000
 536000-537000
 537000-538000
 538000-539000
 539000-540000
 540000-541000
 541000-542000
 542000-543000
 543000-544000
 544000-545000
 545000-546000
 546000-547000
 547000-548000
 548000-549000
 549000-550000
 550000-551000
 551000-552000
 552000-553000
 553000-554000
 554000-555000
 555000-556000
 556000-557000
 557000-558000
 558000-559000
 559000-560000
 560000-561000
 561000-562000
 562000-563000
 563000-564000
 564000-565000
 565000-566000
 566000-567000
 567000-568000
 568000-569000
 569000-570000
 570000-571000
 571000-572000
 572000-573000
 573000-574000
 574000-575000
 575000-576000
 576000-577000
 577000-578000
 578000-579000
 579000-580000
 580000-581000
 581000-582000
 582000-583000
 583000-584000
 584000-585000
 585000-586000
 586000-587000
 587000-588000
 588000-589000
 589000-590000
 590000-591000
 591000-592000
 592000-593000
 593000-594000
 594000-595000
 595000-596000
 596000-597000
 597000-598000
 598000-599000
 599000-600000
 600000-601000
 601000-602000
 602000-603000
 603000-604000
 604000-605000
 605000-606000
 606000-607000
 607000-608000
 608000-609000
 609000-610000
 610000-611000
 611000-612000
 612000-613000
 613000-614000
 614000-615000
 615000-616000
 616000-617000
 617000-618000
 618000-619000
 619000-620000
 620000-621000
 621000-622000
 622000-623000
 623000-624000
 624000-625000
 625000-626000
 626000-627000
 627000-628000
 628000-629000
 629000-630000
 630000-631000
 631000-632000
 632000-633000
 633000-634000
 634000-635000
 635000-636000
 636000-637000
 637000-638000
 638000-639000
 639000-640000
 640000-641000
 641000-642000
 642000-643000
 643000-644000
 644000-645000
 645000-646000
 646000-647000
 647000-648000
 648000-649000
 649000-650000
 650000-651000
 651000-652000
 652000-653000
 653000-654000
 654000-655000
 655000-656000
 656000-657000
 657000-658000
 658000-659000
 659000-660000
 660000-661000
 661000-662000
 662000-663000
 663000-664000
 664000-665000
 665000-666000
 666000-667000
 667000-668000
 668000-669000
 669000-670000
 670000-671000
 671000-672000
 672000-673000
 673000-674000
 674000-675000
 675000-676000
 676000-677000
 677000-678000

ศูนย์วิจัยภูมิสารสนเทศเพื่อประเทศไทย

GISTHAI

**Geo-Informatics Center
for Thailand**

www.gisthai.org